

DUGSIYADA DHEXE
SHEKOOYINKA
CARRURTA

XEEBTII DAHABKA IYO

WAAYIHII SAXARDIID

JARISKAXUURKII YARAA

XASAN AW DAAHIR QAALIB

Muqdisho, 1977

172
**SHEKOOYINKA CARRUURTA
DUGSIYADA DHEXE**

XEEBTII DAHABKA IYO

WAAYIHII SAXARDIID

JARISKAXUURKII YARAA

XASAN AW DAAHIR QAALIB

Muqdisho, 1977

XEEBTII DAHABKA IYO WAAYIHII SAXARDIID

Saxardiid wuxuu ahaa wiil yar oo ogoon ah. Hooyadii iyo aabbihiiba isaga oo aad u yar ayey dhinteen. Wax dhaxal ah, maal iyo moodba midnaba, uu ku noolaado, ugama ay tagin. Qareen iyo qaraabana wuxu lahaa oday u abti ah. Odaygana waxa la odhan jiray Timir. Timir wuxuu ahaa oday sabool ah. Magaalada ay saxardiid iyo iyo abtigii deganaayeen waxay ku tallay bad agteed. Markaa Timir wuxuu ahaa kalluumayste. Maalin walbana wuxuu ku kallihii jiray badda oo kalluunka ka soo ugaadhsan jiray; dabadeedna wuxuu gayn jiray magaalada oo uu ka soo iibin jiray. Timir wuxuu lahaa haweenay iyo gabadh yar. Waxaanu ku noolaa guri yar oo badda agteeda ah.

Saxardiidna qoyska abtigii ayuu la joogi jiray. Abtigiina aad ayuu Saxardiid ugu kalgacalo iyo naxariis badnaa. Hase yeeshee kalgacalada abtigii waxa ka qadhaadheeyey haweenayda agtigii. Haweenaydaas oo wiilka Saxardiid ula dhaqmi jirtay si aanay marnaba ammaan ku lahayn.

Haweenaydu waxay ahayd mid aad u naxariis daran. Waxay ku hayn jirtay wiilka xumaan aan xad lahayn. Hadday la hadlayso dirir iyo kulayl ayey kula hadli jirtay. Hadduu wax yar oo gaf ah sameeyana dilmo raxmad la'aan ah ayaanay waxba ula hadhi jirin. Had iyo goorna waxay qabo odhan jirtay shaqo aanu qaban karayn. Waxaas oo dhib, dilmo iyo naxariis la'aan ah aad iyo aad ayuu Saxardiid u dareemi jiray oo ay calooshiisa u gubi jirtay, hase yeeshee wuu u dul qaadan jiray. Markuu cid kale uu dulmigaa u qabo ugu cawdo waayana wuxuu u tagi jiray gabadha abtigii oo uu waxa uurkiisa gubaya uga sheekayn jiray. Gagadha abtigiina waxay ahayd gabadh yar oo naxariis badan, qalbi furan, dareen kalgacalo iyo hilow ilaahay ku abuuray leh. Mar allaale markaa Saxardiid isaga oo murugo iyo tiiraanyo naftiisa yari qaadi kari la'dahay uu ula yimaadana, way ka baabi'in jirtay oo ay wehel suuban uga noqon jirtay, ilaa ay karka haya ka qaboojiso oo ay naftiisa farxad iyo fududaan geliso.

Inkasta oo Saxardiid ahaa markaa wiil yar oo aan weli laftiisu adkaan. Wax hawl muruq oo adag oo u qaban kara-yaana aanay jirin, hase ahaatee, haweenaydii abtigii may tix-gelin taa. Timir ayey kula talisay in uu Saxardiidna shabaq uu ku soo kalluumeeyo u soo iibiyo, si uu isna geestiisa reerka ugaga soo shaqeeyo. Saxardiid baa markaa shabaq loo soo iibiyey. Haddaba, sidaan hore u soo sheegnay, inkasta oo uu ahaa wiil da'diisu aad u yartahay, wax aqoon ah oo uu kalluumaysiga u lahaana aanay jirin; sinaba wuu u diidi kari waa-yeey amarka aayadii. Shabaqii baanuu degta u ritay oo xaggii badda ayuu u kacay.

Subaxdaa Saxardiid kalluumaysiga ugu horraysay, waxay ahayd subax dhulku kulul yahay, dabaylina aanay jirin, bad-duna fadhido. Saxardiid baa baddii wax yar sidaa u eegay. Markaasuu jeclaystay daganaanshihii biyaha iyo hirar la'aan-tii. Ilayn waa inan yare, intuu mar kali ah iska ilaaway kalluumaysigii loo soo diray, ayuum baa waxa ku soo dhacay dabbaalo. Shabaqii iyo maryihiiba "intuu badda xeeligeedii dhigtay ayuu biyihii galay. Dabbaasha ayuu aad u yaqaanay oo markiiba intuu quusay ayuu hore ugu fogaaday baddii. Halkii buu, dabadeed ilaa intuu kaga dhergayey biyihii ku ci-yaarayey. Markuu biyihii ka soo baxay ayuu is yidhi maryahaagii xidho, waaba maryihii oo aan meeshiiba oollin. Markaasuu midig dayey oo bidix dayey oo dhan walba eegay, waa xeeligii oo aan qofna ka muuqan. Tolow yaa baas ee maryihii qaatay. Saxardiid bay talo ku caddaatay. Dhabanada intuu qabsaday ayuu isaga oo la moodo in cirkii ku soo dhacay oo dhulkiina laga hoos qaaday, iska fadhiistay badda agteeda. Cabbaar markuu halkii fadhiyey isaga oo cadhaysan oo nacdal korka uga tuuraya tuuggaa baas ee maryihiisii ka xaday, ayuu ugu dambaystii sara kacay oo dabadeed intuu wax allaale wax uu xidho waayey shabaqii ku soo kalluumayso la yidhi isku duubay oo xaggii gurigii u soo hadaafay. Markuu gurigii sheed kaga soo baxay, ayaa waabase aayadi oo irrida sii taagan. Hadday aragtay inaanu waxba kalluun sidin, qaawan ya-

hayna, qaaraa bay la soo boodday oo dabada u qabatay. Isagoon aanay nafba kaga tagteen, ayaa Ilaahay abtigii u bixiyey, oo uu ka qabtay.

Subaxdii dambe ayey misoole hawnaydii toosisay inankii Saxardiid. Markaasay ku khasabtay in uu kalluumaysi tago, ugana digtay in aanu fara madhnaan ku soo noqon sidii shalay. Halkii buu dabadeed isna intuu shabaqii baasaa degta u ritay, xaggii badda u kacay. Markuu baddii gaadhay ayaa wuxuu arkay iyada oo dabayle weyni dhacayso oo baddiiba duufaan ku kacay, hirarkuna isdhirbaaxa-yaan; deeto intuu ka cabsoday ayuu is yidhi haddaad imika kalluumayso is tidhaahdo duufaanka ayaa kula tagi. Markaasuu sug is yidhi intay kala fadhiisanayqso, oo xeeligii ayuu iska fadhiistay. Carruurnimo ilayn waa ciil laga weynaadee, intuu misoole kalluumaysigiiba iska illaaway ayuu bacaadkii xeeliga iskaga ciyaaray. Ololaxyadii bacaadka ka buuxay ayuu jaad walba soo urursaday. Markaasuu jaad walba intii ugu qurux badnayd ka qaaday oo daldalooliyey, dabadeedna ka sameeyey kuul aad u qurux badan. Kuushii baa la qurux badnaatay, deeto waxay la noqotay inuu u geeyo gabadhii abtigii. Markuu kuushii dhameeyey ee uu jeebka ku ritay, ayuum buu ambabaray oo qoraxdii eegay — waaba casar gaaban. Maalin labaadiina sidaasuu Saxardiid isaga oo aan xabbad kalluun ah soo qaban oo shabaqii oo kali ah degta ku sita ku soo noqday gurigii.

Mar allaale markay aayadii aragtay kii oo aan waxba sidin ayey gaddeedii qaare ku garaacday. Markana haddaan gabadhii abtigii ka qaban qudhaba way ka jari lahayd. Saxardiidna isaga oo wada barbararsan oo ooyaya ayuu doc ka mid ah docihii guriga fadhiistay. Gabadhii abtigii ayaa deeto u timid oo weyddiisay waxa uu dilmada ku galabsaday. Markaasuu uga sheekeeyey qisadii kuusha iyo siduu maalintii oo dhan ugu lumiyey samaynteedii. kuushii intay ka qaaday ayey fiirisay. Markaasay la yaabtay samayskeedii iyo quruxdeedii. Halkii

bay u mahad naqday oo u sheekaysay kana bi'isay calooyowgii, ilaawisayna dilmadii iyo naxariis daradii hooyadeed.

Maalintii saddexaad ayuu Saxardiid aroortii hore kacay. Shabaqii ayuu degta u ritay oo ilaa baddii ayuu waddada cagta saaray. Ilaa iyo intuu sii socdayna wuxuu ilaahay baryayey in aanu maanta fara madhnaan soo celin. Maalintaa wuxuu la kulmay cirka oo aan daruur lahayn, neecow fudud oo sidii gacan malag wajigiisa ku salaaxaysa naxariis, iyo hinar qun qun yar xeelliga ugu soo daba dhacaya. Intuu biyihii sidaa isha u mariyey ayuu wuxuu goostay in aanu maanta maryana xeeliga ku bixin, bacaadna ku dheelin, ee uu kartidiisa oo dhan iskugu geeyo siduu u kalluumaysan lahaa, bal in Ilaahayna ugu kaal-meelo siduu isaga oo wax sida ugu noqon lahaa saancadleydii qaaraha irridda la sii fadhiday. Dabadeedna intuu bisinka qabsaday oo uu shabaqa dacaladiisii isku ururiyey ayuu biyihii dhex qaaday. Markay bixiyii ilaa gunti qabadka u gaadheen ayuu shabaqii kala fidiyey oo biyihii ku riday. Halkii buu cabbaar yar sugay. Dabadeed dacalkii uu hayey shabaqa ayuu yar gundhiyey; wuxuuna dareemay shabaqii oo aad u culus. Markaasuu intuu farxay uu is yidhi: Wallee malaha weynaa kaluunka aad qabatay, ayuu shabaqa dacalkii uu hayey gacanta ka buuxsaday. Markaasuu intuu labada lugood dhidbaday uu wax alla wuxuu xoog lahaa iskugu geeyey ayuu soo dhuftay. Mise shabaqii oo googo'an ayaa gacmahiisii ku soo hadhay. Ilayn shabaquba dhagax weyn ayuu ku marmay, saxardiidna wuxuu moodayey in kalluun ka culus yahay. Waar illayn ma-siibo faro weynaa! Inankii Saxardiid baa indhaha ku dul ilaaway shabaqii oo haylaamo noqday, isaga oo uurkutaallo iyo ciil dhabanka iyo gacantu isku dhageen, xusuusanna waxa ciqaab iyo dilmo sugaysa.

II

Xeelligii ayuu fadhiistay Saxardiid isaga oo murugaysan. Markaasuu shabaqii is hor dhigay oo isku dayey inuu hagaajiyey. Dabadeedna, isaga oo filaya inuu siday ahayd ka dhigo,

ayuu halkii xadhkihii shabaqa kolba laba isku geeyey uu dacadadeedii inba in ku hagaajiyey. Intuu hawshaa ku jiray ayey maalintiina ku dhamaatay. Halkii buu deeto maalintii sadde-xaadna uu isaga oo fara madhan soo hoyday.

Markay aragtay islaantii isaga oo maantana aan waxba sidin, ayey gaddeedii ku soo boodday oo intay raqabadda laacday ayey dhangad u nacday. Iyadoo bugta ku taysa qaylo iyo cayna muslinkii yaabay, ayuu abtigii yimid. Markuu warays-tayna qaylo intay kula jeedsatay odaygii ayey ku tidhi, «Khayr laawahan yari waa mid waxba kuma fillaan ah. Araggiisana ma doonayo ee waa inuu hadda gurigayga iiga baxaa, meel an joogana aanu soo soo joogsan. Hortaydana waa in aanan ku arag ee dhulkiisa ha u kaco, meeshuu ku noolaanayo isagaa yaqaan.»

Saxardiid wuxuu sugay ilaa intay dhirifikii iyo qayladii dhamaynaysay. Markay qabowday ee ay aamustay ayuu intuu abtigii Timir sidaa u eegay, isagoo deggan oo cod murugo iyo tiiraanyo le ku hadlaya, yidhi, «Abti waan kaa dambi dhaaf dal-bayaa. Waxanan kaa rajaynayaa in aanad waxba ii murugoon, iina cadhoon. Hubaal waxa ah in aan aayaday doonayn inay gurigan igu aragto. Markaa siday jeceshahay ayaan u yeela-yaa, oo berriba waan iska tagayaa. Ilaahay baana yaqaan si-duu iigu talinayo. Adigana abti waxan Ilaahay ka baryayaa in uu kaa abaal mariyo kalgacaladii iyo xoolo ogaantii aad igu soo korisay.» Intaa markuu yidhi ayuu intuu ilmadii iska tir-tray u dhaqaaqay xaggii qolkii yaraa ee uu seexanayey.

Habeenkii oo dhan ayuu saxardiid jiifay isaga oo aan laba indhood isku gayn. Waagii markuu dilaacayna, qun yar intuu mugdigii haab haabtay, ayuu gurigii ka baxay. Gurigii ayuu ka baxay isaga oo ah mid la caydhiyey oo la eryey'. kana wadan mulki adduunyo waxba haba yaraatee.

Tolow, xagguu u ciirsan agoonkan yari? Muxuu yeeli? Si-duu u noolaan? Halkuu ku hoyan.? Kali ayuu noqday, aan hoy

lahayn, qaraabo ka naxda lahayn, cid kale oo aan Ilaahay ahaayn, oo u kaalmaysaana aanay jirin.

Saxardiid halkii buu waddada cagta saaray isaga oo aan meel uu u socdo iyo meel uu ka socdo midna garanayn. Cadceeddii baa soo baxday, oo dadkii baa soo toosay, isaga oo nin walba halkay hawshiisu amaba muraadkiisu ahaa ku ordaya. Saxardiidse wuu socdaa, uu socdaa isaga oo aan muraad iyomeherad uu ku jeedaa midna jirin, waddo aan tuu socdo ahayn uu kasayaana jirin. Markaasay qoraxdii kululaatay oo dhiidku labada dhaban ka da'ay, muruqyadiisii dhaylada ahaana daalkii korka uga soo baxay. Ma dareemo kulka, kamana cawdo dhibka iyo gaajada ee wuu socdaa, socdaa . . . socdaa ilaa cadceeddii dhacday oo sharqantii yaraatay, cagtii waddada maraysayna joogsatay. Isaguse ma joogsado, gadaal ma eego, oo inuu noqdo ma doonayo, horena ma eego illayn ma yaqaan meel uu ku socdee.

Wuu socdaa, oo wuu socdaa oo habeen baaba soo galay. Markaasaa dayaxii soo baxay oo dhulkii ku fidiyey iftiinkiisii. Saxardiidse kamaba war qabo in dharaari dhamaatay oo habeenba soo hubqaatay; kamana war qabo siduu waqtigu u dhaafay.

Wuxuu sidii ahaadaba, mar uum buu dareemay sidii oo ay dhawaaqyo kala duwani u yeedhayaan oo dad aan la arkayni soo daba yaacayaan, labadii lugoodna qaadiba kari la'yahay sidii waxay dhulka ku dhageen. Markaasuu istaagay oo hareerihiisii eegay oo qofna arki waayey, sharqan yarna maqli waayey. Waaba banaan cidlo ah oo aan dad iyo duunyo midna joogin, dab iyo guri midna ka dhawayn. Magaaladii iyo dadkiiba wuu ka soo jiidatay, banaan isdaba yaal baanu u soo baxay. Dayaxa iyo xidigaha kor ka ifaya baana wehel ugu dhow. Sharqan la'aanta, keli ahaanta iyo habeenkan ifkii wada gaadhay, ayaa inankii yaraa ee Saxardiid naftiisii baqdin galisay.

Markaasuu haddana joogsaday oo isha sidaa u mariyey duunidan Ilaahay ballaadihiyey ee dhan walba u fidsan ee haddana aan juuq iyo jabaq midna lahayn. Wax yar hadduu taagan yahay ayaa wuxuu maqlay guux aad mooddo inuu ka soo dhex baxayo xasiloonantii iyo aamusnaantii. Wallaahi, guuxaasi waa baddii, ayaa mar kali ah madaxiisii ku soo dhacday. Markaasuu ogaaday inuu baddii u dhow yahay, deeto xaggii guuxeedu ka baxayey ayuu u dhaqaaqay ilaa uu soo gaadhay xee-ligii. Mar alla markii uu bacaadkii xeelega ee qaboobaa cagaha saarayna ee neecawdii fududayd ku dhacdayna, wax alla wixii daal iyo gaajo jidka ku soo qabsaday ayaa mar kali ah ku soo baxay: dabadeed intuu fadhiistay ayuu iskala bixiyey. Wax yari intaanay ka dambayn hurdo dheer ayaaba la tagtay.

Wuxuu hurdaba oo riyaba riyo u dhiibtaba, mar kali ah ayuum buu cod weyn oo yeedhaya iyo gacan xoog weyn oo gebigiisiiba gilgilaysa ku soo ambabaray — waabase nin dheer oo cadho labadiisa indhood dab ka duulayo, labada dabnoodna gariirayaan oo dul taagan.

.Saxardiid baa isagoo jidhku baqdin la kurbanayo hurdadii ka soo booday. Markaasaa ninkii si kulul u yidhi, «Yaa tahay yaroowe? Maxaase halkan ku keenay? Meeshani waa meel aan qofna iman karin aniga oo aan ogayne, sideebaad ugu soo dhiirratay in aad timaado.»

Saxardiid baa ugu jawaabay, «Alla adeer, meel aan ka socdo iyo meel aan u socdo midna ma garanayo. Meeshana waxay tahay war kama hayo, ee labadayda lugood ayuum baa i keenay. Muraad iyo meheradaan ku socdaana ma jiraan.» Markaasay ilmadu labada dhaban dareertay oo uu hadli kari waayey. Ninkii baa intay cadhadii ka ba'day oo qalbigiisii naxariis gashay ag fadhiifay Saxardiid. Halkii buu deeto ka waraystay xaalkiisii. Saxardiidna intay baqdintii iyo oohintii ka ba'een ayuu uga shakeeyey ninkii dhibaataadiisii oo dhan. Markuu

dhameeyey ayuu ninkii, intuu niyadda u qaboojiyey, ku yidhi, «Bal wax yar sii fadhi intaan kugu soo noqonayo.»

Muddo yar hadduu ka maqnaa wuxuu ku soo noqday isaga oo sida cunto iyo biyo. Dabadeedna Saxardiid buu ku yidhi, «Waxan u malaynayaa in aad gaajo la il daran tahay ee hoo cun oo cab.» Halkii buu Saxardiidna cunay cuntadii, markuu dhargayna ku yidhi, «Adeer aad baan kuugu mahadinayaa, Samaanta aad ii fashay. Waxanan jeclahay in aan kuu shaqeeyo.» Ninkii baa yidhi, «Way wanaagsanaan lahayd sidaasi ee waxan ka baqayaa in aad igu gali kari weydo.» Saxardiid baa ugu jawaabay, «Si alla sidaad adigu jeceshahay ayaan kulla dhaqmi doonaa.» Ninkii baa yidhi, «Ta ugu horraysa ee aan kaa doonayaa waxa weeyaan in aadan hadal, waxbana i waydiin.»

Ninkii baa markaa intuu dhagax weyn oo xeeliga yaallay ku fadhiistay isha ka laliyey baddii oo eegay hirarkii iska soo daba dhacayey. Sidii waxay mowjad mowjadahan ka mid ihi u siddo fariin. Saxardiidna intuu ag fadhiistay ayuu marna isaga eegaa, marna badda eegaa isagoo la yaabban ninkan dhaqdhaqaaqiisa, hiyi kacsanaantiisa iyo aamusnaantiisa. Mar alla marka uu la hadal is yidhaana, wuxuu xusuustaa ballantii ay dhigteen, markaasuu iska aamusaa.

Wuxuu ninkii sidii ahaadaba oo uu mawjadaha kolba mid isha la raacaba sidii wax mid ka mid ah wax ula socdaanba, mar uumba buu sara kacay oo ku daadagay biyihii. Markaasuu intuu foorarsaday, shay yar oo mowjadu soo tuurtay qaaday. Dabadeed intuu wixii yaraa aad u fiiriyey, ayuum buu mar keli ah qosol iyo farxad la boodbooday oo ninkii weynaa noqday sidii wax la sixray deeto qayliyey oo yidhi. «Caawa! waa caawa! . . . » Saxardiid baa yaabay. Wax alla wax ninkii helay iyo wuxuu ku hadlayo midna wuu garan waayey. Ninkii baa, intuu halkuu fadhiyey ku noqday ee uu yar xasiloo

naaday, sidaa u eegay saxardiid dabadeedna ku yidhi, «Caawa waa habeenkii aan sugayey. Sanad walbana mar buu habeenkan oo kale soo maraa. Markuu dayaxu soo baxo ee habeenkuna kala badh noqdo ayuuna arinku ku beegan yahay. Imikana waxa soo dhawaaday waqtigii hawsha . . . » Saxardiid baa madaxa lulay isaga oo in uu ku raacsan yahay tusaya, hase yeeshee aan waxba ka garanayn waxa ninku ka hadlayo.

Halkii bay haddana Saxardiid iyo ninkii fadhiyeen. Markaasaa inankii Saxardiid waqtigii ku dheeraaday oo uu u adkaysan waayey fadhigii iyo aamuskaa badnaa. Wuxuu is yidhi, si waqtiga uu u gaabiyo, dabaalo oo biyaha maaweelo ka dhigo. Hadduu maryaha iska bixi is yidhi, ayaa ninkii isaga oo dirirsan ku yidhi, «Maxaad rabtaa? Miyaad waalan tahay? Fadhiiso waryaa! Caawa oo kale badda looma dhawaadee.» Saxardiid baa isaga oo yaabban oo naxsan ag fadhiistay ninkii. Markaasaa madixii yaraa wareeray oo yaabkii ka sii batay oo uu kolba is weyddiiyaa «Tolow, ninkan muxuu damacsan yahay? Muxuuse doonayaa inuu sameeyo? Maxaase u imanaya saacadan uu sheegayo? Waa maxayse sirta qarsoodigan ka dambaysaa?»

Waxay halkii fadhiyaanba markuu habeenkii laba isleeg noqday, dayixiina cirka badhtankiisa marayo, baddiina soo buuxsantay oo mowjadii halkii ugu saraysay gaadhay, ayuu ninkii ku yidhi Saxardiid, «Hadday xiligii hawsha gaadhay. Markaasuu intuu dhagaxii uu ku fadhiyey ka daadegay uu dhan u yar dhaqaaqay ayuu meel bacaad ku tuullaa bacaadkii ka faqay. Wuxuu kala soo baxay huudhi yar oo qof kaliya uuni dhex fadhiisan karayo. Huudhigii ayuu xeelligii dhigay. Saxardiid buu intuu ku jeestay ku yidhi, «Inan yohow yari i dhagayso oo aad u maqal waxa aan ku leeyahay. Wax yar dabadeed waa habeen badhkii, waana xilligaan sugayey. Markaa waxan fuulayaa huudhigan ee haddaba markaad aragto mowjad dheer oo mowjadaha kale ka dheer oo la moodo buur, xeel-

liga iyo dhagaxaba soo dul maraysa oo qarinqaysa, waxaad yeeshaa markay mowjaddaasi dib u noqonayso, aniga iyo huudhigaba na daafadee oo na raaci, iyada ayaa i qaadi ilaa halka aan doonayee.»

«Aduuse halkaa aad joogto ayaad sii joogeysaa ilaa beri casarka. Markaasaad i arki doontaa, haddii eebbe idanka leeyahay, aniga oo soo noqday. Hadday maalintu dhamaato oo cadceeddu dhacdo oo aad anoo soo noqday i arki waydose, waxaad ogaataa in aan ahay nin laga quustay oo aan dib loo arki doonin. Taasi hadday dhacdana waxaad yeelaysaa, galbeed u jeedso, dabadeedna dhaqaaq adiga oo aan bidix iyo midig midna u leexan ilaa uu kaa hor yimaaddo guri sar ah oo buur yar dusheeda ku yaalla. Marka aad gaadho buurta hoosteeda qayli oo waxad tidhaahdaa, «Amar eebbaa dhacay oo Sugulle tag, mana soo noqon.» Intaa markaad tidhaana, irrida guriga ayaa furmaysa. Waxana soo degi doona laba nin, mid dheer iyo mid gaaban oo buuran. Adigu markaa ninka dheer gooni ula yar bax oo hoos ahaan ugu sheeg waxaad aragtay oo dhan, iskana jir yaanu ka gaabani ogaan waxaad ka dheer u sheegayso.»

Mar alla markuu ninkii hadalkii dhameeyey, ayaa waxa baddii ka soo kacday mowjad dheer oo aad buur mooddo. Hadduu ninkii mowjaddii arkay wuxuu dhex fadhiistay huudhigii oo labada gacmood labada dagal ku kala qabsaday. Saxardiidse intuu labada lugood dhulka ku adkastay ayuu huudhigii xagga dambe qabtay oo isku diyaariyey inuu mowjadda raaciyey. Markay mowjaddii noqotayna dabada ayuu ka daafadeeyey ninkii iyo huudhigiibaa. Dabadeedna wuu sii eegay — waaba huudhigii yaraa oo kolna cirka maraya kolna hoos tagaya, kolna janjeedhsamaya, kolna qumaati u joogsanaya ilaa uu ka qarsoomay.

Saxardiid baa dabadeed dhagaxii dul fadhiistay oo labada indhood baddan la yaabka leh ee hirarku isdhirbaaxayaan,

ka dul laliyey, isaga oo ka fikiraya ninkii Sugule ee mowjadda raacay, meel alla meel ay gaysayna aanu garanayn. Inuu soo noqdo, in baddu liqi oo ay salkeega ku aasi oo bahaluhu cuni. Ilaahay uuni og yahay.

Ilayn habeen aanad waxba qabanayn oo aad meel uun fadhidaa dheeraa. Habeenkii baa wuxuu isdaba jitamaba dhamaaday. Cadceeddii arooryo ayaa fallaadhaheedii gees walba u soo gantay, ka dibna fudh soo tidhi oo dhulkii iyo cirkiiba iftiinkeedii wada gaadhsiisay, Saxardiidna halkii buu sidii qori qotonsan yahay. Cadceeddii baa waddadeedii cagta soo saartay ilaa ay cirkii laba isleeg ka dhigtay oo wax alla wixii kul iyo uumi ay haysay ifka ku soo daysay. Ilayn geed la hadhsadaana — meesha waa cidla, casaartay iyo bannaan isku baxay. Haddana galbeed bay u dhaadhacday oo galin dambe ayey noqotay. Saxardiidna hadda kolba kolka dambaysa ayuu sii hiyi kacaa oo badda isha la sii raacaa. Casar gaaban hadday gaadhayse, cadceeddiina godka wax yar u jirto ayuu Saxardiid xaqiiqsaday inay gaadhay xilligii ay Sugule ballameen. Markaasuu dhagaxii isku dul taagay oo isha mariyey mowjadaha shishadooda, isagoo isle: Tolow goormuu Sugule soo bildhaami oo uu soo muuqan.

Halkii buu haddana cabbaar dhagaxii ku dul taagnaa — ilaa cadceeddii dhacday oo mowjaddii casar xasiloonaatay, dhulkiina soo madoobaaday. Sugulase aanu wali, waaba soo noqodee, soona bildhaamin. Saxardiid baa dabadeed talo ku caddaatay oo niyaddii ka xumaatay, una murugooday nasiib darradaa ku dhacday saaxiibkii. Markan intuu sidaa u sii eegay ayuu quus iyo qalbi xumaan, ku yidhi, «Sidaasuu Sugule ku tegay soona noqon maayo.» Deeto sidii ballantu ahayd, intuu galbeed u jeestay ayuu xaggii guriga u soo dhaqaaqay. Wuxuu socdaba waxa ka soo hor baxay buurtii gurigu ka dul dhisnaa — Markuu halkii soo gaadhay ayuu sidii Sugule ku soo dardaaray ugu dhawaaqay isaga oo cod murugaysan ku

yeedhaya, «Amar Eebbaa dhacay oo Sugule tag, mana soo noqon.»

Intaanay yeedhiidiiba gu'in ayaa irriddii furantay. Waxa soo joogsaday laba nin, oo sidii Sugule ku tilmaamay, midna dheer yahay ka kalena gaaban yahay oo buuran yahay. Labadii nin baa intay xadhig soo laalaadsadeen dhulkii u soo degay, dabadeedna ku soo yaacay Saxardiid. Isna markiiba intuu kii dheeraa gooni ula dhaqaaqay ayuu warkii oo dhan u dhiibay. Ninkii dheeraa markuu sheekadii maqlay ayaa wajigiisii madoobaaday oo ilmo ku soo joog joogsatay, markaasuu cod maroora-dilaac ah ku yidhi, «Ilaahay baa idmay. Sidaasaanu walaalkay ku tegay soona noqon maayo — Allaah; xoolo jacayl baa ninkeedii dishay.»

Dabadeed intuu sidaa u eegay Saxardiid ayuu ku yidhi, «khayr Allaha ku siiyo adeer — ballantii si fiican baad uga soo jaxday.» Markaasuu intuu jeebka gacanta galiyey uu ka soo saaray waslad dahab ah oo u dhiibay Saxardiid oo ku yidhi, «U qaado adeer, abaal-marin, caawana annaga ayaad noo hoyan doontaa. Halkan annu deggan nahay iyo meesha dad ugu dhawo waxa u dhexeeya jid dheer oo halis ah, markaa waxan kaaga baqayaa in, haddaad caawa guuraysid aad lunto ama bahal ku cuno. » Halkii bay xadhiggii fuufeen oo gurigii galeen. Markaasuu ninkii u keenay Saxardiid cunto iyo caano, dabadeedna seexiyey meel fiican.

Subaxnimadii dambe ayuu ninkii dheeraa toosiyey Saxardiid. Markaasuu qoreec u keenay oo ugu dul sheekeeyey intuu cunayey. Markuu Saxardiid qoreecdi dhamaystay, ayuu ku yidhi, «Xaggee baad wiil yohow, haddaba, doonaysaa inaad u kacdo? aan waddada kuu tilmaamee.» Saxardiid baa wuxuu ku hadlo garan waayey oo talo ku soo koobantay. Mar kaliya ayuum bay madaxiisa ku soo noqotay keli ahaantiisii iyo ciirsi la'aantiisii. Markaasay ilmo isa soo buuxisay indhaha oo ha-

dalba ka soo bixi waayey. Ninkii baa intuu madaxa u salaaxay oo raxmad iyo kalgacalo u muujiyey ku yidhi, «Maxaa kugu dhacay, adeer?» Saxardiid intay ilmadii labada dhaban dareertay ayuu cod ciijisan ku yidhi, «Adeer, anigu meel alla meel aan tago garan maayo. Qoys iyo qaraabo aan ku hagaagana ma jiraan.» Ninkii baa hadalkii inankii yaraa damqay, dabadeedna ka waraystay qisadiisu waxay ahayd. Markuu xalkiisii dabo iyo dactal ogaadayna, intuu qalbigiisii debcay ayuu ku yidhi, «Adeer, haddaad jeceshahay in aad annaga nala joogto, nala joog. Hase yeeshee, waxan kugula dardaarmayaa in aanad qofna wax weyddiin, waxbana tooyan; wax alla wixii lagu yidhaana ku dhaqaaqdo oo aanad hadal ka soo celin.» Saxardiid baa ugu jawabay, «Ilaahay idankii waxan noqon doonaa kaaliye habboon oo aamin ah.»

VI

Saxardiid baa gurigii, cidlada kelidii ka taagna, iskaga noolaaday. Qol yar oo guriga xaggiisa dambe ku yaalla ayaana ninkii siiyey. Qolkaasuu dabadeed habeenkiina seexdaa, maalintiina marka aanu wax hawl ah qabanayn ku nastaa. inta badana hawsha loo diraa waabay yarayd. Ninkii dheeraa ayuum baana wax u yar dir daran jiray, markaasina waxay ahayd hawl fudud oo aan waqti badan qaadan. Guriga intiiisa kalana waxba kamuu ogayn. Hase yeeshee wuxuu ogaaday in ninka dheer iyo walaalkii maahee qof kalena kula noolaa meesha. Sababta oo ah marka uu habeenkii daaqadaha qolalka kale uu eego wuxuu arki jiray saddex hadh oo dhaqdhaqadaya.

Ninka dheeri marka uu muddo joogaba mar buu socdaali jiray. Ka dib markuu dhowr maalmood maqnaado wuxuu soo noqon jiray isaga oo wax la cuno iyo wax la cabo iyo dhar sida. Waxaanu ula ekaa Saxardiid nin sida maalqabeenka u nool oo haba yaraatee faakidaysi iyo badhaadhe aan waxba uga dhinayn.

Halkii bay biliba bil daba martay oo xagaagii dhamaaday, jilbaalkii baa ku xigay, haddana gu'gii baa ka daba yimid — ilaa xagaagii soo wareegay oo sanadba dhamaad ku dhawaaday. Haddaba habeen habeenadii xagaaga ka mid ah oo dayaxu soo jeedo ayuum buu ninkii dheeraa u yimid Saxardiid dabadoodna ku yidhi, «Maxaad ka qabtaa, adeer, haddaynu caawa tamashle yar u baxno, habeenkan caddada ah ee quruxda badan.» Sidii buu oggolaaday inankii Saxardiid. Markaasay banaankii cidlada ahaa u baxeen iyaga oo labadooda oo kaliya ah, dayaxuna kor ka dalaalimaynayo, hareerahoodana is ballaadihiyey bacad isdabayaal, dabayshuna dhegahooda ka foodhyayso. Waxay socdaalkii tamashlada ahaa baxaa degaanba, waxay maqleen guuxii badda. Markaasay xaggii xeeligi u baydheen ilaa ay soo gaadheen, oo ay arkeen dhagagii weynaa ee yaallay, dabadeedna dhagaxii ayey iska fadhiis-teen iyaga oo ku nasanaya.

Waqtigaa baddu way kacsanayd, waxayna lahayd hirar isdirbaaxaya oo la moodo inay dirirayaan, hase yeeshee guuxa badweynata ka soo yeedhaya iyo neecawda saxan saxda leh ee ka soo kacaysaaba, marka lagu daro dayaxa shan iyo toba-naadka ah ee ifkiisu arlada wada dhameeyey, waxay qofka ku dhalinayeen xasiloonaan iyo nasasho. Aragtidaa guud iyo astaantaa u habeenkaa adduunku lahaa waxay Saxardiid xusuusisay, habeenba habeen ka tilmaan lehe, habeenkii ninkii Sugule ugu dambaysay. Habeenkaas oo sanad ka soo wareegay markay isaga iyo Sugule dhagaxan ku wada fadhiyeen. Sugule — ninkii wanaagsanaa, ee mawjadda raacay, isaga iyo arimihiisa la yaabka lahaa. Habeenkaa dabadeedna, sheeko iyo shaahid wax sheegaya aan lana arag lana maqal.

Saxardiid iyo ninkii ayaa cabbaar halkii wada fadhiyey isaga oo mid walba geestiisa iskula maqan yahay. Woxoogaa markii aamuskii ku yar dheeraaday ayuu ninkii isaga oo cod murugsan ku hadlaya ku yidhi Saxardiid, Wiil yahaw yari, caawa waa habeenkii xagaaga kala badhayey waana habeen-

kaan sugayey ee aan sanad dhan tirsanayey. Waxa weeyaan in aad xusuusan tahay mooyaane habeenkii walaalkay tegay dabadeedna soo noqon. Walaalkay oo xusuustiisu aanay habeen iyo dharaar midna madaxayga ka bixin, dartiina aanay biyo iyo baad midna ii dhadhamin, jiif iyo joog midnaba naftaydii u diiday. Markaa, hadda, waxaan ku goostay in aan ka daba tago oo aan raadkiisii maro. Amba waan heli oo aan guulaysan, amba siduu u tegay, soo noqod la'aan, ayaan u tegi.» Deeto intuu wax yar aamusnaa ayuu haddana raaciyey, «Haddaba markuu habeenku laba noqdo ee xilligaan sugayo ay gaadho, ee mawjadda aad garanysaa timaaddo, waxan fuulayaa huudhi yar oo halkaa hadda ku aasan. Waxaad yeeshaa: markaa intaad si fiican diyaar u noqoto, aniga iyo huudhigaba na daafadee oo na raaci mawjadda. Berri casarka markay tahay, haddaan soo noqon waayo, sidaadii gurigii tag oo intaad buurtii is hoos taagto, waxad tidhaahdaa, «Amar Eebbe ayaa dhacay. Ayaanle teg, sidii Sugule u tegay, mana soo noqon.»

Intaa markuu maqlay ayaa inankii Saxardiid wadnuhu isgaraacay oo baqdin iyo qalaanqal galeen. Markaasuu is yidhi afka kala qaad oo hadal. Intaanu waxba odhanse, ninkii oo cadhaysan baa ku qayliyey, kuye, «hus! miyeynaan ku ballamin in aanad waxbana i weydiin waxbana isku kay hortaagin.» Saxardiid baa intuu madaxa lulay iska foorarsaday. Ninkiise intuu kacay ayuu bacad halkan ah oo tuulan faqay deeto ka soo saaray huudhi yar oo qof deeqa. Markaasuu intuu huudhigii xeelliga dhigay, uu dhex fadhiistay, u digtoonaaday socdaalkiisii lama yaqaanka ahaa. Wax yar ka dibna mawjaddii la sugayey ayaa soo dhacday. Inankii Saxardiid baa isna misoole huudhigii dacalka cuskaday, markay mawjaddii noqo is tidhina, ninkii iyo huudhigiiba wuu ka daba daafadeeyey. Cabbaar baanu dabadeed sii fiiriyey ilaa ninkii iyo huudhigiiba ka qarsoomeen.

Isna halkii buu habeenkii ugu dhamaaday, maalinimadii dambana ugu xigtay. Markaasaa isaga oo sidii u fadhiya dha-

gaxii, oo sugaya Ayaanle ayaa casarkii ballantu ahayd gaadhay. Hase yeeshee intay cadceeddii dhacday oo dhulkii ma-daabiiday ayaan Ayaanlana waaba soo noqode soona muuqan, soona bildhaamin. Saxardiid deeto intuu quus kaga soo degay dhagaxii ayuu cagajiid iyo murugo ugu soo kacay xaggii guriga. Markuu buurta hoosteedii gaadhayna, isaga oo cod dirqi ku soo baxaya ku hadlaya ayuu yidhi, «Amar Eebbe ayaa dhacay. Ayaanlana teg siduu Sugule u tegay mana soo noqon.»

Markaasay irriddii gurigu furantay oo waxa soo daadagay ninkii gaabnaa ee buurnaa oo hiyi kacsan, uur xumina wajigiisa ku taalo. Hadduu warkii maqlayna, intay ilmo kululi ka soo boodday, ayuu, isaga oo laabtiisa uur-ku-taalo ka karayso, yidhi, «Waa amar alla... Xoolo jacayl baa ninkeedii dishay.» Dabadeed intuu wax yar aamusay, ayuu raaciyey, «Ilaahay wuxuu qoray nina ka baxsan maayo. Haddiise mawdku igu simo oo aan ilaa kal dambe noolaado, hubaal inaan walaalladay ka daba tagayo. Amba waan soo nabad noqon, amba sidaa ay u tageen ee looga quustay uum baan u tagi oo la iiga quusan!»

Saxardiid baa deeto hadal is yidhi, «Adeer...» Ninkii baa-se ku qayliyey, «Aamus! haddii kale orod meeshaad doonto tag.» Saxardiid intuu madaxa lulay ayuu foorarsaday isaga oo murugo iyo tiiraanyo garbihii yar yaraa isku roo rogmadeen.

VII

Markii haddana sanad kale dhamaaday ee ay xagaagii kale badhtankiisii gaadhay ayaa ninkii saddexaad isna intuu Saxardiid kaxaystay isku sii daayey xaggii badda. Habeen badhkii hadday tahayna intuu isna huudhi yar fuulay, ayuu Saxardiid ku yidhi «Waan tagayaa siday walaalahay u tageen. Markaa haddaan soo noqon waayo berri casarka — waa Ilaahay amarkii oo siday Sugule iyo Ayaanle u tageen ayuu samaalena u tegay.» Dabadeedna intuu dhex fadhiistay huudhigii ayuu diyaar noqday. Markay mawjadii timidna Saxardiid baa mi-soole ka daba daafadeeyey. Halkii baanuu ku sugay isaga oo

uur xumaan iyo caloolyo la foorara, Ilaahayna baryaya in'uu soo nabad celiyo saaxiibkii. Hase yeeshee, nasiib-darro ayaa dhacday oo markay casarnimadii dambe gaadhay ayuu soo noqon waayey Samaale.

Wiilkii yaraa ee Saxardiid ayaa dabadeed warwarkii iyo walaacii ka batay. Markaasuu wax alla wax uu yeelo iyo meel alla meel uu u dhaqaaqo garan waayey. Mar kali ah uum bay keli ahaantii iyo cidladii ku soo baxeen. Saddexdii walaalaha ahaa iyo arrintoodii la yaabka lahaydna tege. Male la'aan iyo meherad la'aan ayaa Saxardiid xaalkiisii noqday. Halkii buu deeto isaga oo cagaha jiidaya xaggii guriga u soo kacay. Markuu buurtii hoosteedii yimidna, ku dhawaaqay cod tiiraanyo iyo niyad xumaan la googo'an, yidhina, «Aah! Wayii! waa Ilaahay amarkii oo samaale wuu tegay siday Sugule iyo Ayaanle u tegeen, mana soo noqonn.» Markuu yeedhiddii dhameeyeyna irriddii ayaa furantay waxana isa soo taagtay habar gabow iyo taag-darri la kurbanaysa. Habartii baa intay irriddii cuskatay ee ay hoos soo qooraansiday anfariir la qaylisay, «Maxaad tidhi! Maxaad tidhi! ma Samaalaa tegay!» Intaa markay tidhi ayey sidii wax isa soo tuuraya noqotay. Saxardiidna wuxuu gartay inay saddexdii nin ee walaalaha ahaa hooyadood tahay. Markaasuu intuu ka baqay inay soo dhacdo ku yidhi, «Waxba ha nixin, hooyo, oo aan kuu waramee xadhig ii soo laalaadi.» Deeto xadhiggii ayey u soo laalaadisay oo uu gurigii ku fuulay. Markaasuu intuu habartii gacanta qabtay oo uu meel fadhiisiiyey ayuu sheekadii horayso iyo dambaysoba dabada u galay; iyana intaa ay dhagaysanayso taahi, hiinfaadh iyo habatac ayey kala joojin wayday. Markii uu sheekadii dhameeyey ayey tidhi, «Hiih! Ilaahay iyo awliyadaa jira — Alla! miyaannu kuwa dhoof u baahanba ahayn... alla! waa xoolo jacayl. Alla! maxaan u digay oo ay digniintii dhego u yeelan waayeen. Alla, maxaan waaniyey oo ay waantoobi waayeen.» Halkii bay calaacal iyo baroor kala joojin wayday. «Wayii! Hoogay! caawaan goblamay. Alla! inamadaydiiyo! siday idiinla noqotay hooyadiin cidlo, ka taga, wayii! wayii...» Markaasay geb tidhi ooy mi-

yir beeshay. Saxardiidna halkii buu biyo ku rusheeyey ilaa ay haddana soo miyiraysatay, deetana intuu ag fadhiistay ayuu u sheekeeyey oo maaweeliyey, iskuna dayey inuu qalbigeega ku beero waawaan iyo saadaal ah inay inamadeedii soo noqona-yaan. Markaasay tidhi, «Ayaankee.» Deetana intay wax yar aamusnayd ayey tidhi, «Hooyo, bal ma ii raaci badda agteeda halkii ay ka amba baxeen, naftu ha ku soo quusatee?» Saxardiidna hadal la'aan ayuu kacay, dabadeedna intuu buurtii ka daadejiyey ayuu sii tukubiyey ilaa badda xeelgeedii.

VIII

Markay dhagaxii badda ag yaallay gaadheen ayey habartii dhagaxii ku fadhiisatay saxardiidna isaga oo wali u sheekaynaya, kana bi'inaya uur-xumaan iyo murugada, ag fadhiistay. Habartii baa dabadeed markay nafteedii yar qabowday ee ay kala nafistay ayey u bilowday sheekadii saddexdii inan ee socdaalka lama yaqaanka ah tegay. Waxay tidhi, «Inamadayda aabbahood ayaa bad mareen ahaa. Waxanu ka shaqayn jiray dahabka. Muddo dabadeedna wuxuu noqday maal qabeen weyn. Noloshayadii markaa waxay noqotay mid barwaaqo iyo badhaadhe ku dhisan. Hase yeeshee meel alla meel uu ka keeno dahabka uu ka taajiray cidii ma aqoon.

Waxaase jirtay in sanad walba habeenka xagaaga kala badha in uu isku diyaarin jiray safar halka u yahay aan la ogayn. Maqnaashiisuna wuxuu ahaan jiray maalin ama maalin badhkeed. Waxanu soo noqon jiray isaga oo kiish weyn oo dahab ah sida. Dahabkaas ayuu dabadeed soo iibin jiray, noogana keeni jiray wixii aannu u baahanahay oo dhan, inta soo hadhana guriga dhigi jiray. Haddaba, inkasta oo aannu si walba u baahi baxnay oo aannu badhaadhe iyo dhereg meel sare ka gaadhnay, sanadna kama uu joogin socdaalka Isla mar ahaantaa, ruux bini'aadam ah oo xogtiisa ogaana ma jirin. Markiise tiisii gaadhay ee geeridii ku soo dhawaatay, ayuu aniga sirtiisii iiga warramay. Wuxuu markaa ii sheegay in meesha uu sanad walba u safri jiray ee uu kiishka da-

habka ah ka keeni jiray, tahay meel fog oo aan jid loo maro oo tilmaamanba lahayn, dooni tagtaana jirin. Isaguse uu israacin jiray, intuu huudhi yar oo isaga uun leeg u fuulo, mawjad weyn oo sanadkiiba habeenka xagaaga badha timaada. Mawjaddaasi ayaa u qaadi jirtay xeeb fog oo waxa dahab yaalla ilina arag, dhegana maqal. Halkaasuu kiishku wuxuu dahab uu soo qaadi karo ku soo qaadan jiray, dabadeedna maalinnimada dambe soo raaci jiray mawjadda. Waxana khasab ku ahayd oo uu aad u ilaalin jiray in uu sanad walba waqti go'an diyaar ku noqdo badda xeelligeeda. Haddii waqtigaa xagaagu kala badh noqdo, habeenkaa dayaxa le ee badduna soo buuxsanto u dhaafana, waxay u ahayd waqti qiima le oo ka lumay. Waxaanu sugi jiray ilaa sanadka xiga, goorta goorteeda.

Haddaba, hoogayga iyo ba'ayga, hooyo, maxaa sirtaa i ogaysiiyey? Maxaansee, han ogaadee, inamadayda ugu sheegay! Sheekadaa markaan u sheegay ayaa hiyi kac iyo qalaan qal ugu horaysay. Anaa uurkooda ku beeray xoola jacaylka. Alla! sow dahab iyo lacagba nooma buuxaan — miyaannu baahiba u qabnaa. Siduu mid walba u lahaa sidii aabbahaa oo kale noqo, waanigaa anna ku inama waayey ee ku goblamay. Waa kuwaa anigana cidlada, qareen iyo ciirsi la'aanta igaga tagay.» Hadalkaa dheer ee cataabka iyo calaacalka ku go'an markay dhamaysay ayey intay labada gacmood wejiga iska saartay, oyday oohin jidhiidhico le oo naf bax ah. Saxardiid baa oohintii intay si xun u damaqday qalbiga u qaboojiyey oo kolba wax uga sheekeeyey, «Hooyo iska aamus, waxbana naftaada cidhiidhi ha galinin. Aniga ayaa, haddii Alla yidhaa, halkii inamadaadii kuu gali. Iguna kalsoonow waxba kaa hagrannay kartiday — Ilaahayna waxan ka rajaynayaa inuu inamadaadii inoo soo nabad celiyo.» Habartii ayaa intay madaxa lushay tidhi, «Ayaankee, hooyo ayaankee . . . oo ma rajo iyo waawaan kale ayaa soo noqodkooda laga qabaa?» Saxardiid

baa ugu jawaabay, «Ha ka quusan hooyo raxmada Ilaahay lagama quustee. Anaana ballan kuugu qaaday in aanan wax-ba iska hagrán wax alla waxaad iiga baahato. Kal dambe haddii Alla yidhaana waxan ku talo jiraa inaan halkay mareen maro oo aan walaalahay raadiyo. Ilaahay idankiina waxan sahadsanayaa in aanu anaga oo wada nabad qabna kugu soo noqon.» Islaantii ayaa intay yar ilka caddaysay tidhi, «Hoo-gayga ayaanke taasi waa saadaal fog.»

IX

Sanad dhan ayuu hadana Saxardiid gurigii bahartii la joogay. Halkii buu u adeegaa oo wax alla waxa ay u baahato u qabtaa; cunto hadday tahay, cabbid, maaweelo, sheeko iyo wehelnimo. Muddo markuu joogaba marbuu waslad ama laba dahab ah qaadaa oo magaalada ka soo iibiyaa, dabadeedna lacagta ku soo gadaa wixii ay kolba isaga iyo habartu u baa-han yihiin, sidaasuu markaa duqdii u dar yeelay ilaa sanadkii dhamaaday

Markuu haddana sanadkii dhamaaday ee habeenkii la yaabka lahaa gaadhay ayuu inankii Saxardiid qal qaalsaday wixii uu u baahnaa lahaa socdaalkii badda. Deeto intuu wixii looxaan iyo masaabiir gurigii uu ka heli karayey soo urursaday ayuu ka sameeyey huudhi yar oo isaga le'eg. Waxa kale oo uu soo qaatay qarbad uu neef ka buuxiyey oo uu afka ka xidhay iyo labo sibraar oo yar yar oo midna uu woxoogaa cunta ku ritay midna biyo ku shubtay. Markuu isyidhi xilligii mawjad-da amrani imanaysay ayey gaadhayna, intuu ka ducaystay habartii oo uu alaabtii qaatay ayuu isku sii daayey xaggii badda.

Markuu Xeelligii yimid ayuu, dabadeed, si fiican u diyaar garoobay. Ugu horaystii intuu maryihii iska furay ayuu ooga-diisii oo dhan xaydh mariyey. Dabadeedna intuu qarbadkii neeftu ka buuxday laabtay ku xidhay si haddii huudhiga yar la gaddoomo aanu badda ugu hafran, labadii sibraar ee yar ya-

raana dhabarka ku xidhay; ayuu huudhigii, oo dactalna biyaha kula jira dactalna ciidda, dhex fadhiistay. Xilligii gaarka ahaa ayuu deetana sugay. Ilbidhiqsi intaanu dhamaan waaba maw-jaddii oo lalaysa. Ka dib markay xeelligii oo dhan wada qar-isay ayey sii noqodkii Saxardiid iyo huudhigiisiiba la xawaa-raysay.

Mawjaddii baa saxardiid iyo huudhigiisii yaraa mar sa-mawaadka gaysa, mar gabigoodaba hoosta gashata, mar isa-gana hoosta marisa huudhigana dusha. Waxaas oo bug iyo bac ah, Saxardiid huudhigii ayuum buu labada dactal ku kogay. Markaasay biyuhu indhaha ka dhirbaaxaan oo ay dhegaha ku dhuftaan. Mararka qaarkood waxabu moodaa in uu indhihii iyo dhaghihiiba beelay. Dhirbaaxadii mawjadda ayaa deeto madaxii wareeray oo miyir tirtay. Markaasay intay muruq-yadii yar yaraa debceen oo uu mayd oo kale noqday ayaa huudhigii uu xajisanayey farihiisa ka baxay haddaan qarbadku laabta ugu xidhnayna oo aanu la sabaynayna Saxardiid dam-be lama arkeen oo bad weynta maqaadiirtu la soo doonatay ayaa qaaxada u ridan lahayd.

Hasa ahaatee naf Ilaahay noolaynayaa ma baxdee, isaga oo miyir la' oo biyaha waalani kolba dhankay doonaan u tuu-rayaan, ayuum baa mar kaliya mawjaddii in Ilaahay uuni qi-yaasi karo cirkaa martay, dabadeedna Saxardiid iyo qarbad-kiisiiba ku tuurtay xeeb banaan oo mayd ahaan uga tagtay. Wuxuu xeebtii yaallaba oo uu miyir iyo maanba la'aadaba cad-ceeddii subaxnimo ayaa mudh soo tidhi. Iftiin diirran ayey markiiba ifka wada gaadhsiisay. Saxardiid baa intay cad-ceeddii jidhkiisii yar diirisay deeto qunyar qunyar naftii ugu soo noqotay oo indhaha kala qaaday. Markuu guuxii mada-xiisii ka baxay ee uu si fiican u kala gartay ayaa wuxuu is arkay inuu jiifo meel doog yar oo qoyan leh, qarbadkii iyo labadii sibraarna dhexda kaga xidhan yihiin. Kolkaasuu sara kacay oo hareerihiiisa eegay. Cabbaar ayaa af kala qaad iyo yaab neefiba ka soo bixi wayday. Wuxuu arkay xeeb waxa

dahab yaalla aan bini'aadam, waaba arag iyo maqale, kuna riyoon — bal amuurtan iyo yaabkan eega — Ilaahay cilmigii-su fara badanaa!

X

Dahabkii wadhnaa markuu arkay ayuu xusuustay sheekadii habartu uga sheekaysay; dabadeedna gartay in meeshan maqaadiirtu ku soo tuurtay ay tahay xeebtii dahabka. Markaasuu intuu qarbadkii meeshii kaga tagay, daawasho kolba dhan u socday. Intaanu haddaba dhowr talaababa qaadin, ayaa wuxuu maqlay cod u yeedhaya, xaggiisii markuu day-moodayna wuxu arkay nin geed cufan oo midho leh iliil biyo ahna ku dul yaalla, hoos fadhiya.

Markaasuu ku dhaqaaqay ninkii. Hadduu ninkii wejigii-sii si fiican u arkay yaab iyo fajac baa Alla u keenay. Intuu farxad is hayn kari waayey ayuu qayliyey, «Alla! waa Samaale, Adeer.» Markaasuu ku cararay is yidhi gacan qaad, hase yeeshee, Samaale ayaa halkuu fadhiyey yar ruq ruqaansaday oo kici waayey. Saxardiid baa intuu yaabay yidhi, «Maxaa kugu dhacay adeer?» Samaale ayaa intuu indhaha ka bidhiq bidhiqsiiyey yidhi, isaga oo cod murugsan ku hadlaya, «Adeer soo dhaweyn la'aan ha iga moodine waanan kici karayn. Sow intay mawjaddii dhagax weyn oo dhagaxda xeelliga ka mid ah igu dhufatay, qarqarka hoos oo dhan budusha iga may dhigin. Iliisha biyaha ah iyo midhahaa geedka la'aantoodna la imaba arkeen oo haraad iyo gaajo ayaaban u dhiman lahaa.» Saxardiid baa beerka u qaboojiyey oo ku yidhi, «Waa nasiib-darro, adeer, imikana Allaha kuu sahlo.»

Markaasuu deeto intuu ag fadhiistay halkii uga sheekeeyey xaalkiisii intay soo kala maqnaayeen, kana waraystay wuxuu ku sugnaa intii uu cidladan yaallay. Samaale ayaa, dabadeed yidhi, «Adeer, miyaan sanadkaa dhan ee aan soo kala maqnayn wax oon xoolaad ah afkayga galiyey.» Saxardiid baa markaa intuu kacay is yidhi, bal saaxiibkaa shinbir kol ay ku

tahay wax siniina meelaha uga soo dil. Duurkii ayuu deeto kolba dhan u gudbay. Cabbaar hadduu socday ayuu arkay qiiq ka baxaya meel fog. Markaasuu xaggii qiiqu ka baxayey u orday — waaba nin qalwo yar oo dhagaxaan ah samaystay oo hilib yarna dab ku dubanaya. Saxardiid baa u soo qayliyey, ninkiise maba soo dayayaa xaggiisa. Markuuse u dha-waaday ayaa ninkii soo jeestay — Saxardiid baa fajac awgii hadalba ka soo bixi waayey.

Ninkiise intuu ku soo booday oo uu isku duubay ayuu farxad la qayliyey, Kuye, «Saxardiid! waar sideed halkan u timid.» Saxardiidna, «Adeer! Ayaanle! . . . adna ma halkanaad joogtay.» Ayaanlaase madaxa lulay sidii qofaan waxba maqlayn. Saxardiid baa ku celiyey hadalkii «Adeer maxaa ku helay, bal ii warran?» Mar labaad buu haddana ninkii madaxa lulay; markuu in yar aamusnaa baanu yidhi, «Adeer, wal-lay iga tahay afka aad dhaqdhaqaaqinayso uun baan arkayaa-ye, wax alla waxaad ku hadlayso ma maqlayo. Sow habeen baaskii aan badda isa soo raaciyey, mawjaddii siday dhan wal-ba iiga dhirbaaxaysay igumay soo tuurin xeebtan anoo dhego la'aan dam ah.» Saxardiid baa isna ku yidhi, «Adeer, waa amar alla. Imikana Ilaahay dhib yaraan ha kuugu soo celiyo maqalkaagii.» Ayaanlase intuu madaxa lulay, Kuye, «Ma-xaad tidhi, adeer.»

Markaa naf ahaanteedaa ayuu Saxardiid maqlay cod meel fog ka soo baxaya. Dabadeedna intuu farta labada dabnood saaray si uu Ayaanle u aamuso, dhegaha u yuubay xaggii codku ka yeedhayey. Wuxuu maqlay hees calaal iyo tiiraan-yo leh oo wax damqaysa. Markaasuu xaggii codku ka soo baxayey u jeestay — waaba nin dheer oo xubno toostoosan oo ul is horwada, dhulkana kolba lug aayar dhigaya, sidii qof indha la, kuna heesaya luuq macaan, hase yeeshee, murugo ku ladhan tahay.

Saxardiid baa intay luuqdii meel ba'an qalbigiisa ka taabatay, istaagay oo dhegaystay. Kali ahaantan iyo go'oodoonimadan

ninka ka dhawaajinaysaa xusuusisay markii u cidlo, iyo ciirsi la'aanta dalanbaabiyey. Markaasuu ilmeeyey oo dhidid qabowi labada kilinkilo dareeray. Markuu ninkii heestii dhameeyey ayuu deeto xaggiisii u cararay. Hadduu is hartaagay oo wajigiisii gartayna farxad baabu la qayliyey, «Alla! Adeer sugule!»

Ninkii indhaha la'aa ayaa is taagay isagoo fajacsan kuye, «Waa kuma? yaa ii yeedhaya?» Saxardiid baa Kula degdegay, «Miyaanad i garanayn, adeer?» Ninkii baa yaab wajiga la ururiyey oo yidhi, «Allaa i lehe dhawaaqaasi waa mid an garanayo!» Markaasuu intuu talaabo hore u soo qaaday oo u gacanta is hor fidiyey dabadeed wajiga taataabtay Saxardiid, yidhina, «Qofkani wajigii saxardiid buu leeyahay. oo hadaad tahayba, sidebaad u timid dhulkan fog. ?» saxardiid baa intuu la yaabay gacan fidfidintii iyo hadalkiisii ku yidhi, «Haa adeer saxardiidbaan ahay. Maxaase kugu dhacay? miyaanad i arkayn?» Sugule intuu madax lulay isaga oo ay niyad jab iyo uur xumaani ka yidhi, «Alla, adeer, haddaan wax arkayo miyaan kuba garan waayi lahaa. Habeenkii ayaan-darrada siday ee aan mawjadda isku soo madalufiyey, ayaa dhirbaaxadii biyihii, waallaa labada indhoodba iga rideen. Markaan baddii ka soo baxayna xeebtan cidlada ah ayaan u soo baxay aniga oo dem ah.» Saxardiid baa isna u beer diiriyey oo ku yidhi, «Ilaahay wax roon ha kaaga abaal-mariyo dhibka ku gaadhay, waxaan ka baryayaa inuu dhakhso kuugu soo celiyo wax aragaagii.» Ninkii baa yidhi, «Adeer iga daa hadalkaasoo, waxad iiga warantaa sidaad walaallahay iyo hooyaday kaga timid,» Saxardiid baa intuu qoslay yidhi, «Walaalaha halkan aan joogno ayey imikadan innala joogaan.»

Sugulaa, intuu ku-soo-booddo ku noqday hadalkii wiilka yari, afka kala qaaday, kuye, «Halkan? dhulkan? Waar maaxaad leedahay?» Saxardiid baa ugu jawaabay, «Haa, adeer. kala raaggii iyo kala maqnaashihii dabadiina, nooli kulanay.» Halkii buu soo hagay, iyaga oo midba ka kale uga sheekaynayso wuxuu la kulmay intay kala maqnaayeen, ilaa meeshii Ayaan-

le joogay. Mar alla markii labadii walaalaha ahaa isku soo dhawaadeen, intay isku soo boodeen ayey xiise kulul iyo kalgacalo aan la koobi karayn isku dhundhunkadeen, midbana midka kale ku dul ooyey. Way isa soo wada raaceen oo markaa waxay yimaadeen meeshii Samaale ku sugayey Saxardiid. Waana muuq iyo mayaad aan marnaba la tilmaami karayn, markay saddexdii nin ee walaalaha ahaa kulmeen. Iswaydaarsi erayo, kalgacalo iyo beer diiranaan iyo Eebbe-ku-mahadin ururkoogii — ayuum baana xaalkoodii noqday.

XI

Intii ay Saxardiid iyo Saaxiibadii la wareersanaayeen baddaadhiihii iyo farxad kulunkoodii lama lifaanka ahayd ayaa dharaarta badideedii dhamaatay. Markaa sidaan filayno mawjaddii amranaydna xilligeedii wuu tagay. Sanad ka dib goor ka horaysa inay dhulkoodii ku noqon karaana waxay noqotay waxaan suura gal ahayn. Sidaasina waxay ku dhalisay nimaankii murugo iyo calaacal ay farta dhexda uga qaniineen waqtigaa habboon ee ka lumay. Waxay ka fikireen hooyadoodii gabowday ee sugaysay soo noqon Saxardiid. Hooyadood oo markaa ay uga cabsi qabeen marka kuu Saxardiid ku soo noqon waayo. ay mooddo in isna sidii saddexdii inan sooba noqon, waayo. Markaana, inta muraa-yaddu wax noqoto, marooradillaacba laba dhimato. Markay saddexdii walaalaha ahaa ciil la wada foorarsadeen ee midna eray ka soo bixi waayey, ayuu Saxardiid yidhi, «Ilaahay waxan baryey inuu iyadana sii daryeelo, inagana nabad qab innagu celiyo. Markaa waxba ha is ciilkaambiyina ee inna keena aan ku dhaqaaqno sidii aan ugu noolaan lahayn sanadka innagu soo socda xeebahan maqaadiirtu inna keentay.»

Markiiba, deeto, waxa israacay isaga iyo Ayaanle, Indhoolihii Sugule iyo Curyaankii Samaalana halkii bay kaga tageen. Markaasay duurkii ugaadhsi u dhex qaadeen. Waxay kolba bakayle iyo sakaaro ka nixiyaanba ugu dambaystii ayey soo

dileen deero weyn oo shilis. Halkii bay ku soo noqdeen, dabadeedna sameeyeen casho wanaagsan. Markay dhergeena waxay ku kaceen aqal dhis. Geedihii agtooda ayey kolkiiba laamo ka soo googooyeen, kana dhiseen waab fiican. Maalintii dambena intay waxay dahab qaadan karayeen urursadeen ayey soo ugaadhsadeen saddex biciid oo waaweyn. Markaasay saamahoodii ka samaysteen kiishash ay dahabka ku gurtaan iyo qarbad ay laabta ku xidhaan markay badda marayaan. Waxa kale oo ay intii dambe oo dhan ku hawshoodeen inay sameeyaan huudhi weyn oo afartoodaba qaada. Markay sidaa wixii tabaabusha iyo diyaarin ahaa u dhamaysteen ayey deeto iska nasteen oo dhowreen waqtigii ay socdaali karayeen.

Sanadkii baa marka sidiisii caadiga ahayd xilliba xilli ka daba wareegay. Xagaagii baa dhamaaday oo dayrtii baa ku xigtay, markaasaa jiilaalkii soo galay — dabadeedna gu'gii, ilaa ay xagaagii dambe iyo goortii la sugayey soo dhaceen. Markay maalintii ay tirsanayeen iskeentay ayey huudhigii badda agteedii dhigeen. Saxardiid iyo Ayaanlena labadii kale ee laxaadka la'aa ayey tukubiyeen ilaa halkii huudhiga ay dhigeen. Habeenimadii hadday gaadhay ayaa afartoodii, nin walba labada dhegood iyo labada indhood maro iskaga xidhay, nin walbana kiish dahab ahna dhabarka ayuu ku xidhay, qarbadkiina laabta ku xidhay. Mawjaddii kolkay meel fog soo xiintay ayaa, deeto, intay huudhigii baddii dhex dhigeen ee ay wada fuuleen ayey sugeen intay soo gaadhaysay.

Wax yar ka dibna — waaba iyadii oo lalaysa. Kolkiiba xeelligii ayey darif ilaa darif dul martay; sii noqodkiina, saaxiibadeen iyo huudhigoodii ayey la sabbaysay. Waxay marna kor u tuurto, marna hoos u celiso oo sidii kubadda ugu ciyaartaba, habeenkii iyo dharaartii dambe oo dhan bay sidatay. Casar gaaban hadday tahay ayey iyaga oo nabad qaba ku soo tuurtay dhagaxii weynaa ee ay afartooduba ka amba baxeen.

Sugule ayaa ugu horreeyey nin maradii indhaha iska fura. Mar alla markuu uu iska furay ayaa buu farxad la qayliyey,

«Alla! alla! wax baan arkayaa. Kani waa dhagaxii, xeelligii oo dhamina waa kaa; waataa waddadii gurigeena loo marayey.» Ayaanlena isla markaasuu maradii dhegaha iska furay, kuye, «Maxaad tidhi walaal? malaha waaban ku maqlayaa! Alla! cawadayda iyo badhaadhahayga; ka dilaac dhegahayga daboolkii ku dahaadhnaa!» Intaanu Ayaanleba qayladii joojin, waba Samaalaa intuu qarbadkii iyo kiishkii iska dhigay, xagoodii u soo dhutinaya, «Waxan u malaynayaa in aan socon karayo! wallee, dabarkii laga fur lugahaygii.»

Saddexdoodii markuu mid walba ka soo noqday yaabkii iyo farxaddii ayaa Saxardiid yidhi, «Ilaahay baan ku mahadinayaa faya qabkiinaa idiin soo noqday. Wax la hubo ayaanay ahayd in Ilaahay aqbalayo duqdii idiin hooyada ahayd ducadeed.» Afartoodiibaa dabadeed xaggii guriga ayey u soo kaceen. Markay buurtii hoos yimaadeen ayey mar kaliya u wada yeedheen hooyadood. Intaan dhawaaqoogiiba go'inna irriddii baa furantay oo habartii baa soo joogsatay — ilaa midba mid uga bediyeey xaggeegii.

Habartii ayaa farxad awgeed waallan gaadhay. Niman kiina farxad taa ka sii weyn ayey ku farxeen aragtida hooyadood oo nabad qabta ay ku soo noqdeen. Saxardiidna waxay ugu mahad naqeen geesinnimadii iyo daacadnimadiisii. Isna farxad iyo guul ayey u noqotay isku soo ururkoogan ka dambeeyey dhibaataadii iyo kala lunkii.

Hasa yeeshee, farxadii iyo damaashaadkii may madax marin Saxardiid ee markaas ayuu xusuustay abtigii Timir oo uu ka soo tegay muddo dhowr sanadood horteed, taa iyo goortiina war iyo wacaal aanu u hayn. Waxa ku dhashay qalbigiisii markaas xiise iyo hilow, dabadeedna saaxiibadii buu ku yidhi, «Mar hadday saadaasheeni rumowday, niyaddiina innoo fadhii-satay oo aynu faya qab iyo nabad galyo iskugu wada nimid, waxan idin weydiisanayaa in aad ii oggolaataan inaan u tago abtigay oon u tagidiisa iyo aragiisa aad u jecelahay una xiiso qabo.»

Saddexdii walaalaha ahaa iyo hooyadood ayaa ku soo wada booday oo isku duubay Saxardiid markuu sidaa yidhi, kuna dhaartay oo yidhi, «Wax waliba naga xaaraan in aanad wali-gaa naga tegeyn. Guushayada iyo badhaadhahayagaba adaa u sabab ah.» Wuxuu ugu jawaabay «Marnaba naftaydu ima siinayso inaan idinka tago. Waxase jirta in aan abtigay lahayn inan kale. Markaa waxan ka yaabayaa in uu haddaa, wuxuun iiga baahdo.» Waxay ku yidhaahdeen, «Hadday si-daasi jirto waaba lagama maarmaan in aad tagto, waxaadse nooga ballan qaadaa in aad nagu soo noqon doonto.» Isna wuxuu ku yidhi «Hubaal in aan idiin imanayo, mar allaale marka waqtigu ii oggolaado. Ugu yaraana waa in aan sanadkii laga goor idin soo booqdaa.» Markaasay iyana u raaciyeen, «Kollay haddaanay taa ka fursanayn, xusuusnow waa inaad imaantinkaaga ku soo beegtaa habeenka xagaaga kala badha sanad walba.»

Saxardiid baa intuu kiishkiisii dahabka ahaa degta u soo ritay, saaxiibadiina sii nabad galyeeyey, dabadeedna socdaal dheer waddada cagta saaray ilaa gurigii abtigii. Markuu hor yimid ee uu arriddii garaacay ayaa waxa ka furtay haweenaydii abtigiis. Mar alla markay aragtay ayey yaab iyo amakaag afka la kala qaaday oo waxay ku hadasho garan wayday. Markaasaa intay aad ugu fiirsatay wajigiisii iyada oo rumaysan la' indhaheedi u dhawaaqday ninkeegii, «Timirow! Timirow; alla! waa Saxardiid!» Timir baa markiiba tow soo yidhi. Hadduu indhaha ka qaaday Saxardiid waabu isku duubay, isaga oo kalgacalo iyo jacayl waalidnimo oo aan la koobi karayn ku soo dhawaynaya, kuna le, «Xageed ku maqnayd abti? Maqnaan-shahaagu nagu dheeraayaa!»

Gabdhii abtigii dhalay ayaa iyana ku soo oroday iyada oo ay qoorteeda ka lulato kuushii Saxardiid ololaxayda badda uga soo sameeyey Saxardiid baase markuu arkay qoslay oo yidhi, «oo kuushaasna wali ma haysataa?» Markaasay intay yar ilka caddaysay ugu jawaabtay, «Waxan hubo ayey ahayd inaad kollay soo noqonayso, kuushana i waydiinaso!»

Haweenaydiise intay kiishkii uu sitay laacday iyada oo qoslaysa, kuye, «Maantana maxaad Saxardiidow kiishkaaga ku jira?» Isna intuu qoslay uu kiishkii u fidiyey ayuu ugu jawaabay, Waxan filayaa inaan maanta jilaab iyo kuul ololaxayihii ku jirin.» Maxayse haweenaydii aragtay! Waxay ku odhan lahaydba dhuuntuu joogsaday, labada indhood baana soo baxay — waaba waxayna dhalatayoo riyana ku arag. Saxardiidna intuu qun yar kiishkii gacanta galiyey ayuu ka soo saaray silis dahab ah oo aan kaa soo kale la arag. Deeto intuu xaggii gabadha u jeestay oo u fidiyey ayuu yidhi, «Qaado kanaad kaga habboon tahay kuushii oloxaydee.»

Gabadhiina intay ka qaadatay siliskii iyada oo la dhacsan tidhi, «Waad mahadsan tahay; anigaase kuushii hore uum baa dahab kasta igala qiimo weyn, sababta oo ah waa hadyadii u horraysay ee aad ii keentay!»

Muddo yar ka dibna inankii Saxardiid ee waxan og nahay oo dhib, balanbal iyo saxariir soo maray — rag waa kii kufee haddana kaca — ayaa noqday maalqabeen weyn oo la wada yaqaan.

Ugu dambaystii haddaba habeen habeenada ka mid ah ayaa gurigii Timir kalluun leh laga sameeyey damaashaad magaaladii oo dhami isku aragtay. Yaa loo sameeyey? Arooskii Saxardiid iyo ina-abtidii.

JAR-ISKAXUURKII YARAA

Anwar wuxuu ku fadhiyey kursi gaaban oo hoos yaallay geed weyn oo ku hor yaallay guriga aabbihii; waxanu dhabta ku haystay buug yar oo aad u qurux badan oo maalin hore, saaxiibkii Koosiyaak hadyad ugu keenay.

Inkasta oo buuggu dhabtiisa ku kala furnaa, hase yeeshee Anwar ma'aanu akhriyeyn, maxaa yeelay, hamigiisa iyo qamiigiisuba waxay ku maqneeyeen meelo fog oo aanu waligii soo jeed iyo riyo midna ku arag. meelahaas oo ka sawirtay quruxdooda iyo muuqsamaantooda, maankiisa.

Anwar wuxuu ahaa wiil yar oo Turki ah; kana mid ah dadka dega magaalada Istanbul. Inkasta oo Anwar aanay da'diisu ka badnayn afar iyo toban sano, wuxuu ahaa wiil yar oo jariskaxuur ah aadna u dhiiran una jecel dalmarka iyo socdaalka. Dhib iyo adaygna u mudan jiray, baqdin iyo foajignaan la'aan, si uu kolba meel u cusub u soo arko. Sidaa darteed, Anwar wuxuu booqday dhul badan, kuna wareegay, dhexmarayna waddano badan. Kuwaas oo dadka deggan iyo dhulka ba uu wax badan ka ogaaday, kana bartay. In badan ayuu wiilkaa yari dhul aan weli inan yar oo da'diisa leegi raad dhiigin, maray. Sidaasi ha jirtee, haddana marna kama dhergin, kulka iyo xiisaha uu u hayey socdaalka iyo dhulmarka, jacaylkoodana kama damin.

Anwar waxa u fududeeyey in uu hamadiisa suuro galiyo, aabbihii oo maamule ka ahaa shirkad weyn oo lahayd dayuuradaha la raaco. Markaa waxa dhici jirtay in uu Anwar raaci jiray wadayaasha dayuuradaha aabbihii maamulo, meel meel dhow iyo meel fog hadba midkay u duulayaan. Waxanu ka soo noqon jiray Socdaaladaa isaga oo riyaaqsan, kuna faanaya waxa uu aqoon cusub iyo warar ka soo korodhsaday dal iyo iyo dadba wuxuu soo arkay

Intaa waxa u dheeraa isaga oo naf ahaantiisu noqday duuliye daran, kuna farsamo bartay saacado badan wadidda dayuuradaha, la,linta hawada dayuuradaha la'lalinayo iyo duulinta dayuuradaha, socdaalo aan yarayn. Isaga oo intaa ay la socdaan farsamo yaqaanada shirkada uu aabbihii maamulaha ka yahay.

Haddaba waqtigaa aan ka hadlayno muddo yar ka hor ayaa waxay Anwar isbardeen inan la yiraa Koosiyaak, oo ah inanka buugga hadyadda ugu keenay Anwar. Anwar iyo Koosiyaak midba midka kale ayuu dabcigiisa jeclaystay. Kalgacalo iyo saaxiibnimo adagina way dhexmartay. Markaa waxa dhacday inay marka ay is haleelaanba waqtigooda wada qaataan: hadday sheeko tahay, hadday ciyaar tahay iyo hadday tamashle iyo daansho-daanshood ay duurka iyo xeelliyada u baxaan tahayba ilaa uu xidhiidhkoodii saaxiibtinimo qoto dheer yeeshay oo aabay noqdeen walaalo oo kale.

Koosiyaak haddaba ma'ahayn Turki sida Anwar, waxase uu ahaa wiil asalkiisu yahay dadka ku nool waddanada adduunyada ugu xiga woqooyi. Sidaa ahaanna wuxuu ka yimid dhulka Iskiimooga ee qabowga ku caan baxay. Halkaasoo ah meel barafku dhulka korkiisa qariyo sanadka oo dhan. Cadceeduna ka qarsoon tahay bilo badan. Diirrimaad la'aan iyo iftiin la'aan — habeenka iyo dharaartu iyagu kala garashoba ma le.

Koosiyaak aabbihii ayaa muddo hore ka soo guuray dhulka, degayna magaalada Istanbul oo ah magaalo ku taala waddanka Turkiga. Halkaas oo u noqotay waddankiisii la baad. Hasa ahaatee marnaba ma ilaawin dalkiisii iyo afkiisii, iyo hiddihii iyo dhaqankii dadkiisa. Sidaa si le'eg ayaa wiilkiisa Koosiyaakna uu u yaqaannay afka Iskiimooga. Koosiyaak sida aabbihii ayaanu marna ilaawin dhaqankii iyo hiddihii dalkiisii hooyo iyo dadkiisa. Markii ay Anwar isbarteenna, wuxuu aad ugaga sheekeeyey dalkiisaa fog, ee dadkiisuna ku nool yihiin guryo laga dhex jabiyey barafka, cunnana hilibka bahalka la yidhaa «Dubbaha» (dubbuhu waa xayawaan weyn oo qiyaastii leeg jeerta waddankeenna, dhogor adag oo badan-

na leh; kuna nool dhulka qabow ee woqooyiga fog). Dubba-ha oo dadkaasi ay xaydhiisana ku shitaan faynuusyada. Sidaa ayuu Koosiyaaq uga sheekayn jiray Anwar in dhulkooda sadanka oo dhami ka kooban yahay habeen kaliya oo dheer iyo dharaar kaliya oo iyana dheer (Sababta sidaasi ku dhac-dana weydii macallinka joqraafiga)

Haddaba markii uu Anwar qaatay sheekooyinka dhaa-dheer ee ku saabsan dhulka iskiimooga ayuu u xiisobay in uu socdaal ku tago, indhihiisana ku soo arko waxyaalaha indhasarcaadka ah ee saaxiibkii uga sheekaynayo. Koosiyaaqna wuu ku dhiirriyey hamigaa; uria ballan qaaday in uu u raaco socdaalka. Sidaa darteedna wuxuu hadyad ugu keenay buug yar oo qurux badan oo ay ku taalo waxyaalo badan oo ku saabsan dhulka Iskiimooga.

Waana kaa Anwar oo ku fadhiya kursi, gurigooda hortiiisa, dhabtiisana yaallo buuggaa yar ee aan soo sheegnay; hasa ahaatee xiskiisu wuu dhaafsanaa buugga; waxanu ku laalaa dalalka fog ee quruxda muuqooda aan la sifayn karayn. Waxanu ku riyoonayey siday ugu suurtoobi lahayd booqashadaasi si uu indhihiisa ugaga soo dhergo aragtidooda.

Sidaa isaga oo Anwar u fadhiya ayaa waxa u yimid aab-bihii, kuye, «Maxaad ka fikiraysaa?» Anwar baa ugu jawaabay, «Aabbo waxa ii daran socdaal aan ku tago dalka Iskiimooga; waxaan socdaalka is raaci doonaa saaxiibkayga rumaad Koosiyaaq. Waxaan filayaa in aan ka soo kororsado aqoon dadka iyo dalkaba.» Odaygii baa intuu qoslay oo gacanta deg-ta ka saaray yidhi, «Alla, Anwarow, jariskaxuursanidaa! Oo aab-bo, maxay dhulkaa fog ee cidlada ah aragtidoodu kugu soo kor-dhinaysaa, adoo arkay dhulka badan oo ka qurux badan, kana muuq san?»

Anwar taasi umay dhicin, wuxuuna ka hoos yidhi, «Ha jirto; aabbose, maanay meeshu qayb dunida aynnu ku noona-hay ka mid ah, ahayn. Midda kale aabbo, socdaalkaasi waxba igu kicimaayo. Bas, waaba adoo noo oggolaada aniga iyo koo-siyaaq in aannu qaadano dayuurad. Dabadeed waxannu ku soo noqon doonaa maalin amba laba.»

Odaygii wuxuu yidhi isaga oo kaftan hadlaya, «Iska ilow haloo-sigaa iyo hambagaa haatan, aabbo, — waxan kaaga baqayaa cidhib xumaanta jariska-xuurnimadaada.»

Isla mar ahaantaa, iyaga oo Anwar aabbihiis sidaa u wada hadlaya ayaa waxaa ku soo baxay duuliye dhalin yar oo ka mid ah duuliyayaasha shirkadda; ahaana nin xagga Anwar u debacsan, una naxariis badan. Markuu ogaaday waxa Anwar iyo aabbihiis dhex maraya ayuu odaygii ku yidhi isaga oo An-warna il kalgacalo ku eegaya, «Aniga ayaa sareeye maamule, diyaar u ah in aan Anwar iyo saaxiibkii ugu wehel yeeli soc-daalka. Haddaad ii oggolaato in aan u wado dayuuradda. Waxana laga yaabaa in ay sidaasi kaa werwer tirta xaggiisa.»

Duuliyaha dhalin yarada ihina wuxuu ka mid ahaa duu-liyayaasha sharikadda kuwa ugu gacan fudud, uguna farsamo iyo xeelad duuliyenimo badan. Sidaa darteedna odaygii ayaa ray'yigii waafaqay; waxanu oggolaaday in uu u duuliyayaasha da-yuuradda, Anwar iyo ciddii kale ee u raacaysaba socdaalka lagu tagayo dhulka Iskiimooga. Wuxuse ku adkeeyey in aanu socdaalkaasi ka badan laba maalmood.

II

Duuliyihii oo magaciisa la odhan jiray «Siraaj» ayaa wuxuu si daryeel ah ugu xadhko-xidhay socdaalkii uu u kaxaynayey Anwar iyo Koosiyaaq iyo ciddii kale ee asxaabtooda ah ee raacaysa. Badhaadhaha Anwar maalintaa wuxuu ahaa mid aan la qiyaasi karayn. Wuxuu u riyaaqsanaa suuro-galka ay u suuro-galayso in uu soo barto dal u cusub, soona arko caadooyin iyo dhaqamo ka facijciya — iyo muuqaalyo dhuga-sho leh. Wuxuu markaa diyaarsaday qalabkiisii; waxanu isla mar ahaantaa warka xadhka xidhashada gaadhsiiyey saaxiibkii Koosiyaaq. Sidaa si leegna wuxuu ku marti qaaday socdaalka laba wiil oo saabiibadood ah, iyana martiqaadkii way ka aqbaleen — dabadeed gidi barbaartii ayaa guntiga isku wada giijisay.

..... Waxba yaanan hadal kugu daaline dayuuraddii ayaa kooxdii dhalinta ahayd la kacday oo hawadii magaalada istan-

buul la lashay. Dabadeed waxay kala gudubtay badda cad ilaa ay la dul martay badweynta Atlaantiga. Badweyntaa dusheeda hadday cabbaar kor lashay ayey deeto woqooyi bari haddana foodda u dhigtay. Waxay socotaba oo ay guuxa badisaba kolkay, qodhyaxadhe, wax yar u jirto magaalada «Doosh» ee ku taal dalka Aysland ayuum baa cirkii iyo dhulkiiba kol keli ah mugdi noqdeen, fad culus oo madoobina isasoo qabsaday — waaba dabayl xoog leh iyo duufaan iswata oo daadinaya dhagaxyaale baraf ah. Markaasaa firdhaar cad mooyaane cir iyo dhulba muuqood la waayey. Inankii Siraaaj ee dayuuradda waday ayaa gees naba wax ka arki waayey,

Horo u socod iyo dib u socodba way ku adkaadeen, waayo wuxuu ka baqdin qabay in ay dayuuraddu la jiidho buuraha waaweyn ee barafka ah, dabadeed ay burburto oo halkaa isaga iyo inta la socotaaba ku qudh baxaan. Guutadii yar yarayd iyaga baqdin iyo kurbad ayaa uurkooda rogtay, markay arkeen duufaanka ku wareegsan ee dhanaba ay dayuuraddoodii uga bixi la'dahay. Duuliyihii soomajeestaha ahaase uma bixin halistaa soo foodsaartay. Marnabana uurkiisa ma galin quus iyo calooyow; waxanu qun yar u tukubiyey dayuuraddii jidkii woqooyi ee uu haystay, ilaa iyo intuu duufaanka ka bixi karayo

Duuliyaha, haddaba, markii hore wuxuu talo-galkiisu ahaa in uu magaalada Doosh ku dego oo uu ka qaato saliid ay ku socoto dayuuraddu oo dabadeed uu halkaa ka wato socdaalkiisa; waxase beddeshay talo-galkiisii hore, duufaantan lama filaanka ku noqotay. Waxanu waqtigan dhibka badan fikirkiisa oo dhami noqday in uu raadsho xeelad uu kaga baxo ufaadan iyo daruurtan; ugana nabad galiyo naftiisa, rakaabkiisa iyo dayuuraddiisaba, haliistan ku soo foole. Deeto una hello meel habboon oo uu ku dego. Waxasay dhibaatu ka dhacday inta markaa daruurtu is haysay cirka ayaa aad u ballaadhnaayd, gees walbana kaga xeersanayd. Hadduu Fooniga kula hadal gegeda Doosh is yidhina, si uu u ogaado halka uu marayo, wuxuu ogaaday in uu aad uga fogaaday magaaladii

oo uu woqooyi u dabo go'ay. Waxbana markaa wuu ka maqli waayey raadiyihii; sababta oo ah guuxii duufaanka iyo dabaysha iyo fogaanshihii ayaa codkiiba waxa aan la kasayn ka dhigay.

Waxay haddaba dayuuraddii daruurtii iyo duufaankii dhex wareegtaba, oo ay si indhalaa dhegeli iskaga hadaafaba, waxaba iyana amuur la yaable noqotay, saliiddii ay bahasha dhambi ku socotay oo ku dhawaatay dhamaad. Markan iyo taahan ninkii duuliyaha ahaa waxa la gudboonaatay in uu ka tashado sidii uu bahasha cagaha dhulka ugu saari lahaa, inta aan kaydka saliiddu idlaan, dabadeed aanay gabigeeduba dhulka la quusin.

Waxase, nasiib-wanaag dhacay in mar keli ah duufaankii iyo dabayshii xasiloonaadeen, fadkii iyo dhedadii isqabtayna kala baaba'een. Markaana dabadeed ay u suurtoowday duuliyihii in uu dhulkii arko. Haatan kaydii saliidda goror yar ayuum baa dayuuraddii ku hadhay. Deeto isna qun yar qun yar ayuu u dejiyey dayuuraddii — ilaa ay taayiradii dhulka saartay. Ha yeeshee, dayuuraduhu marka ay fadhiisanayaan halka ay cagaha dhigaan uun ma joogsadaane, waxa dhacda in ay waddo dheer oo loogu talo-galay, in door ah cararaan ilaa iyo inta ay quwad jabayaan. Haddaba markay wax yar barafkii dul carartay ayey duqaysay buur baraf ah — ilayn waddo loogu talo-galay ma jirto meesha tane. Markaasaa waxa ka baxay dayaan weyn oo dhegaha qarxinaya. Duuliyihii iyo afartii saaxiib markaa waxa u caddaatay in dayuuraddii halowday oo maakiinadaheedii mid iyo raadiyihii burbureen. Waxase khasaaraha dayuuraddoodii gaadhay ilowsiiyey oo ay mahad Eebbe u noqeen, geerida foosha xun ee ay ka nabad galeen.

III

Haddaba markii hawadii hagaagtay ee dunidii xasiloonaatay, ayaa waxa u suurtoowday wiilashii in ay arkaan meesha tan maqaadiirtu ku soo tuurtay sida ay tahay. Waaba lama

degaan aan ballaadhkiisa la qiyaasi karayn. oo ka samaysan baraf isqabtay gees ka gees. Markaasay talo isku soo koobtay oo arrinkoodii mur iyo yaab noqday. Wax alla waxay ku tashadaana garan waayeen — waar waa amuur la yaab lehe, waa qarfo xoosh ah oo dhan walba isballaadhisay

Iyaga oo markaa walwal iyo dhabano-hays ku jira ayaa waxa sheed uga bildhaamay shawlad markab; waxayna markaa xaqiiqsadeen in ay bad u dhowyihiin. Hase yeeshee intaanay kaba fikirin baddan u dhow iyo markabka bildhaantiisu muuqato, ayaa waxay maqleen codad meel aan ka dheerayn ka soo baxaya. Isla wax yar dabadeedna waxa taagaggii barafka dhexdooda kasa soo baxay koox ah dadka iskiimooga ah oo sidata leebab iyo midiyo. Kooxdu qun yar qun yar ayey ugu soo dhawaanayeen iyaga oo cadho iyo colaadi indhahooda ka muuqato.

Wiilashii ayaa inta baqdin iyo anfariir galay midba mid isku maray. Markaasay xaggii badda jalleecdeen, hasa ahaatee, markabkii showladdiisu muuqatay waabu qarsoomay — ilayn muuqaalkiisuba wehel buu ahaa. Waa iyagii iyo qar-fadan cid iyo ciirsila'da ah. Nimankii Iskiimooga ahaana qun yar iyo digtoonaan ayey ugu soo dhawaanayeen.

Inankii Anwar ayaa nimankii hoosta ka tiriyey. Waa kow iyo labaatan nin oo dhaadheer oo xoog waaweyn oo ballaadhka garbahooda aad yaabto. Intoodan dhalinta ahna mid keli ah oo nimankaa Iskiimoogga ah dherer iyo dhumuc ugu dhigmaya kuma jiro. Markaasuu isagii oo farkanaxsan is yidhi, «Tolow, maxay nimankani noo malaynayaan inaanu nahay? Maxayse naga doonayaan?»

Su'aashaas oo kale mid wal oo saaxiibadii ka mid ah madixiisa ayey ku wareegaysay . . . Sidaa soo kale ayaa duuliyihii Sirraajna u yaabbanaa oo boqolaal su'aalood isweydiinayey. Giddiigoodse ma jirin mid jawaab isku qanciya. Hadalna

meeshaba ma' ool. Xaalkiise qadhaadhaa, oo halis ayaa gid-digoodba soo foodsaartay. . . . Dhib walbase dhabbo lagaga baxo lama waayo, ilayn Koosiyaak ayaa asalkiisii hore Iskiimoog ahaa oo aad u yaqaanay caadooyinka dadka dhulkan dega. Markaa intuu si dhiirran colkii soo socday ugu dhaqaaqay, ayuu bunduqii oo uu gacanta ku hayey dhulka ku tuuray.

Dabadeedna intuu labada gacmood madaxa saaray, ayuu ku hadlay afkii Iskiimooga oo yidhi, «Waxanu nahay dad walaalihiin ah. Wax colaad ahna idiin kulama socon. Middiyana ma sidano.» Sidaa Koosiyaak wuxuu ku muujiyey in uu yahay nin caadooyinka dalka si fiican u yaqaan. Markay niman-kii arkeen wuxuu Koosiyaak adinka ka tusay, maqleen wuxuu afka ka yidhi, ayuu durba wejigoogii isbeddelay oo ay indhahoodii ka muuqatay in isafgarad soo dhow yahay. Markaasaa dhawr iyaga ka mid ihi u soo dhawaadeen Kiisiyaak oo is hareero taageen, kana warransiyeen una warrameen. Intii kalese digtoonaantoodii ayey ku taagnayeen oo inamadii kale ayey isha ku hayeen, iyaga oo weli uurkooda waswaas iyo kal-sooni la'aani ku jirto.

Iswaraysigii Koosiyaak iyo nimankii Iskiimooga ahaa dhexmarayey muddo aan yarayn ayuu socday. Kolkii uu dhammaaday baa la aamusay. Nimankiina xasiloonaan iyo kalsooni muujin ayaa wejigoodii ka muuqatay. Arrintiina waxay hadda u ekaatay in iyaga iyo Koosiyaak go'aan gaadheen. Dabadeed kii ugu joog dheeraa uguna gadh weynaa ayaa intuu u soo dhawaaday Koosiyaak oo warankii uu sitay Koosiyaak hortiiisa ku tuuray, yidhi, «Waxaanu nahay saaxiibadiin. Middiyana ma sidano. Magacaygana waxa la yidhaa «Naajook»»

Markaa deeto raggii Iskiimooga ahaa ayaa wiilashii kale ku soo dhaqaaqay, Koosiyaakna intuu saaxiibadii ku soo cararay ayuu isaga oo u digaya yidhi, «Iska jira inaad nimanka gacan qaadaan. Hadday midkiin la hadlaanna, kaasi waa in uu sheego magaciisa, yidhaana, «Waxan ahay saaxiibkaa. Middina ma sito» waayo, intaasi waa odhaahda kalgacalada ee ay isku salaamaan Iskiimoogu.»

Wiilashii sidii uu Koosiyaak kula taliyey ayey yeeleen waxana halkaa ka suuro-galay in ay iyaga iyo nimankii Iskiimooga ahaa isafgartaan. Dabadeedna Naajook oo ahaa madaxii Iskiimooga ayaa khudbad soo dhawayn ah oo aanay wiilashii erayana ka kasin, halkaa ka jeediyey. Koosiyaak baase giddigeed gartay oo u tarjumay saaxiibadii. Ka dib markuu Naajook hadalkii soo dhawaynta ahaa dhameeyey, ayaa nimankii xaggii reerka u dhaqaaqeen wiilashiina way dabagaleen iyaga oo wax yar ka dambeeya sida uu ku amray Naajook. Waayo wuxuu ka cabsaday haddii wiilashu dabasocodka ay dabasocodaan aad ugu dhowyihiin in ay ragga gadaal ka weeraraan. Digtoonanta Naajookna waxay caddaynaysay in aanay weli kalsooni weyn ka qabin xagga wiilasha. Baqdinna ka qabeen in wiilashu xeelad u qarsoon la maaggaan yihiin. Sidaa soo kale ayaa wiilashuna uga cabsi qabeen nimanka.

Waxay nimankii socdaanba oo wiilashiina dabasocdaanba, waxay soo gaadheen xaafaddii u horraysay ee Iskiimooggu degganaayeen. Waxay noqotay xaafad yar oo ka kooban dhawr buul oo gaagaaban, amase waxaynu odhan karnaa qalwooyin laga dhex qoday taagag baraf ah. Dadkii Xaafadda degganaa oo markaa iyagu maqlay imaatinka colka «martida» ah ayaa isku soo baxay yar iyo weyn, haween iyo carruurba, kana hor-yimid martidan yar yar.

Haddaba iyaga oo Iskiimoogii ku hawshan soo dhaweyntii martida ayuum baa mar keli ah uun qaylo iyo buuq isla oog-saday. Iskiimoogana waxa u caada ah in ay dhaqdaan eey waaweyn oo badan oo u jiidda carabadaha barafka dushiisa. Eeydaana waxay ku xereeyaan xero weyn oo ku taal xaafadda faygeeda. Markii haddaba qayladii iyo gurxankii ay maqleen ayaa waxay garteen in balaayo ka dhacday xeradii eeyda. Halkii bay ka gurmadeen, Anwana eeygiisii «Roore» oo u dayuuradda la soo raacay ayuu markiiba cidiisii ka dhex gartay tii eeyda kale; Markaasuu xaqiqsaday in uu kollay tegay xerada eeyda Iskiimooga, oo dhexgalkii uu dhexgalay, isaga oo mee-

shii qalo ku ah, ay isku boodeen isaga iyo eeydii kale Halkaana qaylada iyo gurxanku ka bilaabmay

Waxaanu Anwar malaystay in eeygiisu dhexgalka uu dhexgalay eeydan waaweyn ee cunaaga ah uu halis ku jiro. Waxanu ka yaabay in ay kalaba goostaan. Dabadeed halkii buu ka cararay oo u gurmaday.

Dayrka xerada eeyduna sidaa uma dheerayn oo Anwar markiiba wuxuu arkay eeygiisii oo dagaal ba'an kula jira eeydii kale. Haatanna kuba dhaw in dhulka la dhigto. Markaasuu intuu u adkaysan waayey aragtidaa foosha xun, ayuu kor ugu booday dayrkii oo dusha uga baxay. Waxaanu hadda hagaag u arkay eeygiisii oo lix eey hareeraysay, dirqi iyo tuxunna sutida u haya. Si allaale si uu isku nabadgaliyana garan la'. Anwar wuxuu markiiba gartay in haddii uu wax yar oo dambe sugo, dugaagani la kala tegi doonaan eeygiisan yar. Dabadeedna intuu dayrkii ka booday oo eeydii ku dhex dhacay — lugta soo qabsaday eeygiisii oo dayrkii ka soo laliyey, isla mar ahaantii-na isyidhi adna bood oo ka baxso baladan xoonsan. Eeydii baa show; inta ay ka gadooday ka boobkii laga boobay faariisaddii, giddigood kol kali ah weerar jac ku siiyey inankii Anwar. Gigtii weerarka oo ku-soo-boodo ku noqotay judhi waxba iska dhicin kari waayey oo markiiba intuu barafkii ku sib-laday jir jir cadka u dhacay. Eeydiina iyaga oo cadho iyo aargocsad la qawdhamaya boob dugaagnimo ah micida iyo cidida u naceen. Waxaybana dhigteen halkii uu ka nabadgaliyey eeygiisa.

Inankii Anwar baa naftii iskugu timid. Eeydii dugaaga ahaydna waxayba ka dhigtay rag ay kala boobayso. Hasa ahaatee, Naajook oo isna gurmada ugu soo horreeyey way la noqon weyday in inankaa yar ee isaga u martida ah halkaa geeri fool xun, ku dhex dhinto eeydaa. Deeto intuu xeradii u booday ayuu eeydii warankii dabada u qabtay. Dhowr kale oo Iskiimoogii ihina intay iyana dayrkii ka soo daateen ayey war-

mahoodii la galeen ilaa eeydii ay gees uga wada eryeen, halkiina ka soo qaadeen Anwar oo labada lugood iyo labada gacmoodba dhiiggu ka da'ayo.

V

Habeennimadii ayaa qalwadii Naajook oo ahayd ta ugu weyn xaafadda lagu qabtay martisoor wacan oo lagu maamuusayo martidan yar yar. Qalwada, oo sidaan soo sheegnay ka samaysnayd baraf, waxa gudaheeda lagu iftiimiyey faanuusyo laga qoray dhagax laguna shiday xaydha eeyda badda. Wax yar ka dibna waxa la keenay cashadii. Waxaanay martidu ku fadhiyeen dakado yar yar oo laga qoray barafka oo lagu dul goglay haragga dubbada. Irriddii qalwada,, hadda, waxa ku soo xoomay carruurtii iyo eeydii, dumarkiina gadaashooda ayey soo joogsadeen iyaga oo giddigood dhuganaya martidan yar yar.

Sheeko badani ma dhex marin martidii iyo qoladii loo martida ahaa. Waxoogaa su'aala ah oo gaagaaban ayuu Koosiyaaq u jeediyey qoladii, isaga oo ka wakiila saaxiibadii. Naajookna sidaa si leeg ayuu waxoogay su'aala ah u soo jeediyey. Markii wax yar sidaa waraysi la isku dhaafsaday, ayuu Naajook sara kacay oo hadal yar jeediyey oo yidhi, «Martidu way daalan tahay, waxana markaa habboon in ay seexdaan. Waxaan dabadeed u wadayaa halkii ay seexan lahaayeen. Subaxda hadday gaadhana waxaynu u raaci doonaa ilaa dayuuradoodii si ay uga soo qaataan waxay uga baahan yihiin. Hadday markaa la noqoto in ay guuraan, waxaynu ku caawin doonaa eeydeenna carabadda jiidda kuwa ugu xoog waaweyn. Si markaa ay u tagaan ilaa, meesha ay rabaan iyagu.»

Halkaa markay arrintii marayso ayaa waxa inankii Anwa madaxiisa ku soo dhacay markabkii meesha fog ka muuqda ee haddana ka qarsoomay. Markaasuu Koosiyaaq warsada bal in uu iyaga weydiiyo. Hase yeeshee mar alla markii su'aashii ka soo baxday dabnaba Koosiyaaq ayaaba qoladii mar

kali ah uun jidhiidhico gashay. Wajigoodiina cadho iyo didmo ku duusho. Markaasuu Naajook cod dheer oo beddelan ku hadlay, yidhina, «Markab in uu inoo dhow yahay waa mid aan jirin, mana suurtoobi karto in halkan maraakiibi timaado. Ragga cad ee maraakiibta aad sheegaysaan badda mariyaana futo ay ugu soo dhawaadaan dhulkan barafayda ah ma laha!»

Ninkii odayga ahaa markuu erayadaa dambe lahaa waxa hadalkiisa ka muuqatay cadho iyo hanjabaad qarsoon oo uu uga digayo yar yarka inay su'aal dambe oo ku saabsan markabka soo jeediyaan.

Yar yarkii, markaa, yaab baa Alle u keenay oo waxay ku hadlaan bay garan waayeen, markay maqleen hadalkii odayga iyo cadhadii colka. Waxa ka yaabisay dafiraaddan indhaha loo galiyey; waayo, iyagu siday wadkooda u hubeen ayey u hubeen in markab sheedda ka muuqday; shawlladiisuna intay cabbbaar sii bildhaamaysay, deeto qarsoontay. Iyana markaa hiyiga ku qabteen; hadday soo dhawaato, inay raacaan oo dhulkoodii ku tagaan. Nimankan Iskiimooguse waa kuwan dafiray in meeshaba markab ka muuqday; si qarsoona u hatigay yar yarkii, iyaga oo aan wax sabab ah siin, hadday su'aashaa soo celiyaan.

Eegmada nimankaa Iskiimooga ahi waxay ahayd mid dhinbillo cadho ihi ka duulayeen — ilaa iyo intii ay yaryarku soo hadal qaadeen markabka; sidii waxay su'aashuba tahay meel-ka-dhac aan la qaadan karin ah Waxabana nimanka ka muuqatay didmo, sidii waxay masiibo weyni ku dhacayso hadday yaryarku ogaadaan markabka iyo arrimihiisa.

Imika iyo haatan nimankii Iskiimooga ahaa iyo nimankii yaryaraa ee martida ahaa waxa ka dhex dhacay shaki, didmo iyo aamin darro. Markaasaa qolaba qoladii kale ka fishay in ay halisi kaga timaado oo foajignaan colaadeed kala gashay.

Haddaba markii wiilashii tageen buulkii loogu talagalay in ay seexdaan, ayaa Anwar saaxiibadii u xanshashaqay oo yidhi, «Waar bal mid baan idin leeyahaye'si fiican ii dhagaysta; shaki waxaanu ku jirin in meeshatan markab ka dhaw yahay. Qoladan Iskiimooga ihina ogaan bay u dafirayaan; waayo si uum bay ugu baqanayaan in aynnu markabkaa wax ka ogaan.»

Duuliyihii SiraaJ baa isna ka qaatay oo yidhi, «Runtu waxay tahay in meeshatan markab ka muuqday; labadaydan indhoodna waan ku arkay markay shawladiisu sii libdhaysay. Waxase nimankan Iskiimooga ah ka muuqatay, oo aan qofna ka shaki qabin in ay been cad indhaha inoo saarayaan, inkasta oo aan la yaabbanahay waxa beentaa ku kalifaya.»

Koosiyaak baa isna hadalkii ku dambeeyey oo yidhi, «waan idinku raacsanahay sidaa aad sheegteen; waxanan aaminsanahay in sir halis ihi ku jirto waxa ku kalifay ninkii odayga ahaa ee Naajook in uu been inoo sheego. Inkasta oo sidiina oo kale aanan garanayn waxa arrintu ka kacayso, hase ahaatee taa ku daalimayno. Waxase ka daran in nimankan aan martida u nahay inaga shaki qabaan oo aanay inagaga kalsoonayn xagga nabadgelyada. Mar hadday taasi dhacdayna waxaan murrar ku jirin in innaga naf ahaanteenu aan halis ku jiro. Markaa waxay ila tahay in aan digtoonaano. . . .»

Habeenkii halkiibay wiilashii ku baryeen iyaga oo baqdin iyo walwal ka qaba in Iskiimoogu ku soo gudaan oo ay qudhaaba ka wada jaraan. Baqintaa awgeed inankii Anwar laba indhood iskuma gayn habeenkii oo dhan. Sidaas oo kale ayuu duuliyihii SiraaJ u soo jeeday oo sharqanta u dhagaysanayey. Markii waagii dilaacayna waxay ku tashadeen in ay tagaan halkii dayuuraddu fadhiday si waxa ay soo qaadan karaan uga soo qaataan: waxana la raaciyey koox Iskiimooga oo ilaalisa.

Markay goobtii tageenna SiraaJ ayaa wuxuu isku dayey in uu haghagaajiyo dayuuraddii. Nasiibdarrose shilka gaadhay bahasha ayaa ba naa oo meel uu kaga hagaago ayuu garan waayey; hasa yeeshee ma niyad jabin waxaanu isku dayey in raadiyooqii sameeyo; bal si haddii uu taab kale rogi waayo, ay ugu suurowdo in uu taar si uun ula gaadho garoonada dayuuradaha kuwa ugu dhow oo dabadeed loogu soo gurmado. Waxase kale oo haddana soo baxay in halkii dabka dayuuradda dhalinaysay ay digaandigta noqotay oo aan markaa sinaba raadiyooqii loo suubin karin. Dabadeed intuu madaxa lulay, tiiraanyo awgeed naftiisa la hadlay oo yidhi «Ma waxa naloo qoray in aanaan sinaba uga baxsan lamadegaankan ciirsi la'aanta ah.»

Markaasuu Anwar u xanshashaqay oo yidhi, «Oo miyeynaa markabkii sheedda inooga muuqday, haddaynu gaadhi karno, ku baxsan karin.» Koosiyaak baase afka goostay oo yidhi, «Hus! eray dambe oo markabkaa ku saabsan ha dallicin, sababta oo ah waad og tahay qoladan, sida ka muuqata, ma doonayaan in aynnu, haba yaraatee, waxba ka ogaano markabkan isaga ahe. Markaa iska jir yaanay sheeka sheekadaadu inagu dirin nimankee.»

VII

Maalin labaadii iyo maalin saddexaaddii ayaa wiilashii halkii ugu dhamaatay iyaga oo nolosha ay kula dhaqan yihiin Iskiimoogu tahay mid baqdin iyo kalsooni darro ah; mar ay dhammaan doontana aan la ogeyn. Waxayse iyagu kartidoodii isku dayeen in ay nimankan u muujiyaan weji furaan si ay uga bi'iyaan colaadda iyo uurxumaanta. Hasa ahaatee nimankii Iskiimooga ahaa iyaga xaggoodii kalsooni iyo aamin wuu ka dheeraaday. Waxay kula dhaqmeen yaryarka ilaalo yo dabajiig heegan ah. Isla waqtigaana wuxuu odaygii reerku amar ku bixiyey inay koox farsamo — yaqaan ihi diyaariyaan carabad weyn oo ay ku guuraan martidu, geysana meel allaale meeshii ay doonayaan — ujeeddadii marti aan la rabin oo la iska madalufinayo — Dariiqad kale oo ay ku jid maaraanna ma jirin.

Isaga Jawaad oo meesha ugu yaraa, intuu joogitaankii ku dheeraaday, ayey walwal iyo walaac uga baxday. Markaasuu Koosiyaak ku yidhi, «Hadmay carabadda samayskeedu dhammaanayaa; oo ayhu meeshatan cidla'da ah ka tegi doona» Kiisiyaak baa ugu jawaabay, «Iyagaaba ambaba-xeenna innaga jecel. Miyaanad arkayn siday gees walba innooga joogaan ee ay innoo ilaalinayaan, una degdegsanayaan tagitaankeen?» «waa runtaa» ayuu yidhi Anwar, «Oo cayntayduba waan arkaa sidaa. Waxana muuqata in markabkii isaga ahaa arrin qarsoodi ah oo aanay marnaba jeclayn in aynnu ogaanno, ay ka danbayso. Sababtaa darteed, baanay tallaabadeenna u ilaalinayaan, uguna dadaalayaan in aynnu si dhakhso ah uga ambabaxno.»

Sirraaj baase yidhi, «Hasa ahaatee, gaadiidka ay innoogu talogaleen in aynnu ku socdaallo ma aha mid meel dheer inna gaadhsiinaya, sinabana innoo dhaafinaya degmadan xarkagsan. Markaa waxa lagama maarmaan ah in aynnu isla meel dhigno xeelad kale oo aynnu ku baxsanno. Markabkaas oo aynnu si uun ku dhaadhno maahee si kalena ma arko.»

Halkaasay yaryarkii tashi faq ah isku dhaafsadeen, isna qanciyeen in aan nimankan Iskiimooga ihi marnaba u oggolaanaynin in ay tagaan markabka, sirtiisana ogaadaan. Sidaa darteedna waxay xaqiiqsadeen in hamiga ka galay tagidda markabka ay tahay dhiirraanaan qaawan iyo jariskaxuurnimo. Inkasta oo ay taasi jirto haddana kama muuqan meesha xeelad kale oo ay lafahooda kaga la baxsadaan xaaladdan sirgacan ee ay ku jiraan. Waxayna talo ku gaadheen in ay biimadaa ku dhiirraadaan — hubsasho iyo digtoonaani waa halkeedee.

Anwar baa dabadeed intuu yarahe fikiray yidhi, «Mar haddaanay carabadda la innoo samaynayaa inna gaadhsiinayn carro la deggan yahay oo ka baxsan lamadegaankan bafarka ah, aniga iima muuqato wax aynnu ka helayno. Isla mar ahaanta faa'iido aan ka helayno gaadhitanka markabka, ma jirto sa-

babta oo ah markabka laftiisa ma raaci karno iyaga oo sidan inooga ilaalinaya. Waxa kale oo jirta, sidaan anigu sheedda uga arkayey markii shawladda markabku soo muuqabaxday haddana u libidhay, waxay ila noqotay in muuqaalka shawladdu siloonaa. Markaa waxaban u malaynayaa in markabku yahay mid degay oo aanay halkaana waanwaan safar inoogu jirin.» Midhkaa Anwar taabtay waxay wiilashii kale galisay quus rajo iyo waanwaan la'aan.

VIII

Isla markaa ay talo sidaa ugu caddaatay saaxiibbadeen ayuum baa waxay maqleen guux dayuuradeed oo hawaday sare ka soo baxaya. Deeto iyaga oo saadaal cuddooni kalkooda gashay ayey gididi samada kor u wada egeen. Nasiibdarrose dayuuraddii ayaa sidii xidig cirjiidh ah ilbidhiqsi ugaga gudubtay korkooda. Hadday qarsoontayna uurxumaantii iyo yididiilo la'aantii baa dig ugu soo noqday.

Isaga oo calaacal dabinta qaniinsan ayuu yidhi Koosiyaak, «Waxan u malaynayaa Anwarow in aabbahaa ku joogay dayuuradda cirka gudubtay, sababta oo ah xilligii soo noqodkeena ahaa way dhaaftay. Shaki la'aana taasi aabbahaa kollay walwal bay gelisay; waana kaa dayuuradda gaarka ah soo kaxaystay.» Jawaad oo meesha ugu yaraa, kalyo nugayl daraadiina wajigiisii dhiigu ka tagay baa yidhi, «Laakiinse waa kaa iska tegay, inamana arag . . . oo ma lamà dagaankan uun baynu joogi ilaa aynnu dhimano oo aan cidina inna rag. . . .»

Duuliyihii Sirraaj baa isna yidhi, «Markaan guuxii dayuuradda maqlay ayaan labada gacmoodba cirka u taagay si ay inoo arkaan. Nasiibdarrose innaga oo barafkan cad dul joogna way adag tahay sida la inoo arkaa. Haddii hadda raadiyooga dayuuraddu inoo shaqaynayo, waan la hadli lahaa oo way garan lahaayeen goobta aan joogno.»

Intaan Siraaḅ hadalkiisa dhamaynba ayaa waxa inankii Anwar ku soo booday fikrad. Waanwaan cusubina dabnihii-sii ku dhigtay, kuye, «Armaa laga yaabaa in markabkaa badh degay sabab u noqdo nabad galyadeena».

Duuliyihii baase xusuusiyey, «Ha yeeshee, sow adigii lahaa, markabku wuu degay oo dibna uma sabbayn karo, sidee buu sabab ugu noqon karaa nabad galyadeenna?»

Anwar intuu booday oo sare joogsaday kuye, «looma baahna in aynu waqtigeenna hadal ku lumino, innaga oo wuxuun ku dhaqaaqi karna. Anigu waxan hubaa in hadda giddi duuliyayaashii reer Alaska (Woqooyi Ameerika) oo dhami innaga dhex raadinayaan gunburahan barafka ah; markaa waa in aynnu si uun u ogaysiinaa halka aynnu joogno, ee inna mariya ilaa markabka»

Iyaga oo aan midna garan waxa ka dhexeeya markabka badh aasan iyo haloosigiisa ah siday dayuuradaha raadinaya ugu sheegi lahaayeen halkay joogaan, ayaa saaxiibadii Anwar aamusnaan ku daba kaceen ilaa goobtii markabku yiillay.

Gaadhitaanka meesha markabku yaallo naf ahaanteedu wax sahlan ma ahyn. Waayo waa mide ma ay garanayn kobta ay tahay. Ta labaad waxay ogaayeen in aanay marnaba Iskiimoogu u oggolaanayn inay markabka agtiisa tagaan. Sidaa darteed waxa lagama maarmaan noqotay in ay tab iyo xeelad; iyo foojignaan siyaado ah ku socdaan ilaa ay gaadhayaan markabka, ha jirto in aanay wali ogayn waxay ka dheefayaan gaadhidiisee.

Koosiyaak baa, deeto, yar basaasid u tegay xaggii Iskiiboo-ga. Hadduu soo noqdayna wuxu ku yidhi saaxiibadii, «Nimankii Iskiimoogu waxay warmaha u qaateen ugaadhsi. Waxayna i soo fureen in aynnu ugaadhsi u raacno.»

Anwar baa hadalkii ku gooyey, «Waxba kuma jabna taasi. Waynnu raaci. Bixitaankaasina wuxuu inoo noqon fursad aynu xeeladdeenii ku meel marino!»

IX

Ugaadhsigii bay, dabadeed wiilashii isku diyaariyeen. Mid walibana bunduq ayuu degta u ritay; Anwar baana hor kacay iyaga oo colkii Iskiimooga ahaana hor socdaan. Ururkii baa markaa socoto galay. Naajookna wuxuu ku taliyey in isku-duubnaan loo wada socdo si aan qofna ugu ambban bafaraka. Anwar baa isna saaxiibadii u il jabiyeey. Markii hal cabbaar ah ay socdeen baa duqii Naajook, intuu jidkii ay haysteen gees ugu leexday, yidhi, «Waxa innaga horaysa meel jin iyo cafaariidi ku nooshahay, ee waa in aynnu ka baydhnaa. Markaa midigta inoo soo duwa.» Anwar baa intuu gartay waxa eray-gaa cabsiinta ah ka dambeeya, u xanshashaqay Siraaḅ oo barbar socday oo yidhi, «Eegay, ma doonayo isagu in aynnu horteenaa saani u soconno, oo aynnu xeebta gaadhno, waayo markaa markabkii baynnu arkaynaa.» «Haa! » buu ugu jawabay Siraaḅ, «waa sidaan sheegayey.

Sidaa xaalka ay Anwar iyo Siraaḅ u fahmeen ayey Koosiyaa-kna ugu dhacday. Markaasuu intuu u soo dhowaaday iyaga, hoos ahaan u yidhi, «Cirku wuxuu u egyahay sidii oo u duufaan soo kacayo dhawaan. Markaa marka duufaankaasi soo kaco, u hoos galiya oo dhuunta, anna colkaan idinka jeedinayaaye. Wax yar ka dibna waan idinka daba iman doonaa.» In diqsi loo xiiro ka dib ayaa samadii fad madow isa soo qabsaday. Markaasaa dabayshu foodhiday, jay baraf ihina hortoodii sida roobka ugu dhacay oo wajiga ku dhuftay. Markii waxba la kala arki waayey ayaa Iskiimoogii ku dhagac siiyeen, dhufays ay ka galaan duufaanka. Intii bay Anwar iyo saaxiibadiina ka faa'iideysteen oo intay colkii ka baydheen, jidkii wax yar ka hor laga soo leexday, cagta saareen iyaga oo si dhiirran uga hortagaya duufaanka dhinbiilaha barafka ah kicinaya.

Gunbur baraf ah oo iyaga iyo badda kala qarinarsay markay dusha uga baxeen ayaa waaba baddii oo markabkiina meel xeebta u dhow hawaaran yahay. Muuqaalkaasi wuxuu ku dhaliyey xamaasad iyo mitid. Ilbidhiqsi ka dibna waxay gaadheen baddii oo markabkii ayey ag tageen. Markabkuna wuxuu ahaa maraakiibtan shixnadda gurta ee waaweyn; hase ahaatee wuu badh-degay oo fuqdi hore ayuu la galay barafkii

X

Jariskaxuuradii yar yaraayaa markay markabkii oo badh degay oo sina halkii uu janbiga la galay aan looga riixi karayn arkeen ayaa misoole guuldarro wejigooda ka muuqatay oo ar-rin ku gariirtay. Anwar baase intuu giddigood indhaha kaga dhacay ku qayliyey; kuye «Waar ha baqina; mar haddaynu markabkii soo gaadhayna, shaki la' si uun baa wax inna anfac-a aynnu uga heliye. Markaasuu deeto ku wareegay markabkii oo dhan walba ka maray ilaa uu ugu dambaystii helay daaqad jaban. Halkii buu dabadeed ka galay; saaxiibadiina ka soo daba galeen; Hase yeeshee yaab baa alla u keenay markay markabka gudihisii arkeen. Waayo alaabtii markabka dhex tiilay oo waxay arkeen aad mooddo in caruuri ku ciyaartay oo wax waliba dhulka daadsan yahay. Markaasuu Siraa-j yidhi, «Anigu sidaan ku aqaanno naakhuudiyayaasha maraakiibta, sinaba ugama suurtoowo naakhuudiye in markabkiisa oo sidan isku dhex yaalla uu ka tago.»

Jawaad yare ayaa ka daba qaatay, oo yidhi, «Haa, oo wa-xaan ninaba la weyddiinayn in ay Iskiimoogu yihiin kuwa si-dan wax yeelay. Waxana waliba cad in ay waxan ay daadaadiyeen maahee intii kaleha qaateen.» Koosiyaak baa inta wax u kala baxeen, yidhi, «Allaylehe, waa runtii. waxanan u malaynayaa waxay la argagaxeen markaynu markaoka too-yannay in ay sidaa tahay. Waayo waxay ka baqeen in aynnu sirta kashifno, oo aynnu tuugadooda soo bandhigno. Waxa cad in ay ka faa'iideysteen markii markabku xeebta fuqa la soo

galay oo ay xadeen. Iyaga oo ogsoon in taa ciqaabteedu tahay xadhig. Qoladii markabka lahaydna aanay marnaba ugu dhaafayn dambigaa ay galeen.»

Anwar intii saaxiibadii waxaas oo hadal ah isdhaafsana-yeen wuxuu ku hawlanaa doondoona shay isaga aad ugu muhiimsanaa, isaga oo saaxiibadii aanay garan wuxuu raadinayo. Markuu shaygii indhaha ku dhuftay, ayuu qaylo kaga kacay, «Waan helay! helay! waa kan!» Saaxiibadii baa dhagac ku soo siiyey xaggiisii — waaba Anwar oo dhabanada haya raadiyoo yar oo ah nooca maraakiibta iyo dayuuradahu ay ku dirtaan taarka marka ay gagooyinka iyo dekedaha u soo dhowyihiin. Mar allaale marii uu Siraa-j arkay raadiyoogii ayaabu farxad kala dilaaci gaadhay; kuna qayliyey, «Haddaan nabad galnay! haddaan nabad galnay! waxaynu la qabsan madaarka inoogu dhow! oo aynnu waydiisan dayuurad gurmada ah.»

Anwar baa ku nuuxnuuxsaday, intuu raadiyoogiina kor u qaaday, «Waan hubay in kollay markabka laga helayo raadiyoo; sidaa darteedna waxan idinku soo dhiirriyey in aynnu markabka, wax kastaa hadday inna qabsanayaan, soo gaadho. Nasiib wanaagna badowdan Iskiimooga ihi way macno garan waa-yeen raadiyooga, markaa way iskaga tageen iyaga oo aan waxba yeelin. Imikana inna mariya xaggii reerkii u yaacnee, intaanay colkii qaflad inagu qaban.»

XI

Markan iyo haatan duufaankii ayaa xasiloonaaday. Fadkiina wuu baaba'ay, oo arladii baa iftiin wada gaadhay. Yar yarkiina iyaga oo midba mid daba gurguuranayo ayey ka soo daadageen daaqaddii markabka oo u kaceen xaggii reerka. Intaanay gunburtii yarayd ee barafka ahaydba ka dhaadhicin ayaa waaba Naajook oo dhinbiilo cadho ihi indhihiisa ka duulayaan, gadaashisana ay Iskiimoogii oo iyana wada karsani safan yihiin.

Qun qun yar ayaa mid wal oo yar yarkii ka mid ihi ba dhidid qabow oo baqdineed labada kilinkilo ka dareeray, markay arkeen masiibada hortaagan. Wax yar markay aamus-

naayeena ayey waxoogaa dhiirranaan ah intay iska baadheen yidhaahdeen, «Mugdigi duufaanka dartii ayaanu jidkii ka lunay; annaga oo aan waxba iska ogayn waxa aannu is aragnay annaga oo halkan joogna» Naajook oo cadho laba indhood la guduuteen baa hadalkii ku jaray oo, kuye, «Waar khiyaamo intaasi iigu filan mar i dage allaha dago, mar la baad idagana anaa isdagay — imikana i hor kaca ilaa reerkii.»

Codkaa hatigaadda iyo hanjabaadda ihi-iyaga oo uu sii baqdin galiyey ayey hadal la'aan ku qaateen amarkii oo hor kaceen waddadii ilaa reerka, iyaga oo Iskiimoogiina daba socdaan; Anwana ku kogsan yahay raadiyoogii yaraa.

Meesha ay joogaan iyo reerkuna way kala fogaayeen; marka goor fiid ah ayey soo gaadheen reerkii. Markay wiilashii galeen buulkii ay seexanayeen, ayuu inta Naajook albaabkii dusha kaga xidhay ku yidhi, «Haatan iyo wixii ka dambeeya halkaa ayaad maxaabiis ku tihiin, ilaa odayaasha reerku arintiina ka fadhiisanayaan oo ay go'aan ka gaadhayaan.»

Markaasuu dabadeed ilaaliyaal hub sita, irrida horteedii, ku amray inay ilaaliyaan. Saaxiibadeen iyaga oo dhibtii iyo halgankii ay maalintii soo galeen la tiiciya ayey kala daateen, hase ahaatee baqdin iyo walwal awgii libiq hurdo way ku soo dhici wayday. Duuliyihii Siraaaj isagu wuxuu isku hawlay raadiyoogii in uu ku diro gurmadaalab madaarada iyo dayuuradaha u dhaw. Hasa ahaatee codadkii uu raadiyoogu soo tabinayey waxay noqdeen kuwo aanu waxba ka maqlan, manuu-se quusan waanu isku dayey in uu ku guulaysto

Isla goor waqtigaa ah, ayaa Koosiyaak arkay meel darbigii daloosha oo show Iskiimoogu ilaaween inay awdaan. Markaasuu Anwar u gaagaabsaday, «Daloolkaas baan ka baxaynaa oo waxaan soo basaasaynaa waxay colkii innoogu talinayaan, ee i sii suga . . .» Markaasuu dabadeed intuu daloolkii sidii bisadda ka dusay ayuu xaggii ay Iskiimoogu ku shirayeen u kacay.

Is-kiimoogii iyagu markaa waxay shir weyn, oo Naajook ka guddoonshe yahay, uga fadhiyeen arrinta wiilasha. Naajook baa hadalka watay oo yidhi, «Wiilashan aan marti-galinay ee aynnu soo dhawaynay, sida naxariista lehna aynnu ugu kaalmaynay, way innagu xad gudbeen oo sirteenii bay inoo dabakawaydaarteen. Imika iyo haatanna haddaynu sidaa ku sii dayno oo aynu nolol kaga tagno way inna fashili doonaan. Markaasna ceeb ayaa dhici doonta oo qoladii markabka lahayd ayaa ogaan doonta in aynnu markabkoodii xadnay, taasi waxay noqon doontaa in tuugnimo la' innagu xidho oo xabsiga la inoo taxaabo oo deeto aynnu sidaa xornimadeenna ku wayno. Markaa maxay idinla tahay ee aan yeelnaa, si aynnu ma-siibadaa inna soo foodsaartay uga nabadgalno?»

Raggii meesha fadhiyey oo dhan ayaa inta cadho ka badatay ku dhawaaqay kol kali ah «Waa in ay geeri mutaan! gaalada yar yari!» Dumarkii iyo carruurtii oo gadaashooda taagnaana way ka daba dhawaaqeen, «Waa in la laayaa malaa ciinta!»

Inta waxaas oo dhami dhacayeen, Koosiyaakna mugdiga ayuu ku dhabarayey oo intuu gidaarka dhegta saaray ayuu dhagaysanayey. Markuu go'aankoodii maqlay ayuu cabsi la gariiray; hasa yeeshee intuu iska calooladaygay ayuu xaggii saaxiibadii u soo gabaala gurdeeyey, si uu go'aanka fajicisada leh ee nimankii ku tashadeen u gaadhsiiyo.

Duuliyihii Siraaaj isagu raadiyoogii ayuu ilaa hadda ku hawlanaa si uu meel uun ula hadli karo, isaga oo yar yarkiina hareero fadhiyaan wejigiisana ku eegayaan indho farkanaxsan. Mar kali ah ayuum buu qayliyey sidii wuxuu dad u arkayo u la hadlayo, «Halkan baan joognaa! halkan baan joognaa! haloo! haloo! Waxan ahay duuliyihii Siraaaj, waxana ila jooga Anwar, Koosiyaak iyo Jawaad halkan baan joog-

naa dhulka wada barafka ah. . . . Ma i maqlaysaan? ha! ha! noo soo dhowaada. Halis baanu ku jiraa. Buul yar oo Iskiimoogu leeyihiin baanu maxaabiis ku nahay. barafka kor-kiisa Miyeydaan na arkayn? laydhka dayuuradda kolba gees u duwa, si ad noo aragtaan Miyeydaan weli reerka dusha ka arag? Maya! maya! nooma suurtoobayso in aanu dab shidano.»

Deeto wuu aamusay, saaxiibadii baanu sidaa u eegay oo ku yidhi, «Dayuurad cirka maraysay ayaan la hadlayey, si fiican baanuna isku maqlaynay. Nasiibdarrose way garan weyday halka aynnu joogno. Waxaan u malaynayaa in Anwaroo aabbahaa ka mid yahay dadka la socda.»

Anwar baa intuu hiyi kacay yidhi, «Aabahay, oo muxuu inoogu soo degi waayey?» Siraaaj baase madax lulay oo ugu jawaabay, «Nasiibdarro goobta aynnu dhulkan wada barafka ah degannahay ayaanay garanayn. Waxaanay inaga doonayaan in yannu dab shidano, si ay dabkaa u soo eegtaan oo deeto gartaan halka aynnu joogno. Haddase in badan bay inaga fogaadeen.

Jawaad yare ayaa si quus ahaan ah u yidhi, deeto, «Oo ma halka uun baynnu joogi ilaa Iskiimoogu inna gawr gawracaan?» Isla goortaa ayaa Koosiyaak oo wajigiisu anfariir iyo kurbad la madoobaaday dalaq ka soo yidhi daloolkii kuye, «Iskiimoo-gii in aynnu dhimano ayey ku goosteen!»

Anwar baase markiiba booday kuye, «Wallaahi in aynaan halkan ku dhimanayn! waa in aynnu nabad galnaa ee inamariya xaggii markabka u baxsanee, illaa waa in aynnu dab shidanaa, si aabbahay iyo colkiisu halkaynu joogno u arkaan oo inoogu soo dagaan waar inna keena xaggii markabka u yaacnee!»

Siraaaj baa isaga oo yaabban yidhi, «Oo sidaynu markabka odhan doonaa Haa! haa, waa in aynu aabahaa iyo colka la socda si uun u tusnaa kobta aynu joogno. waa in aynu dab

shidnaa.!» Anwar baa si dhiirin galin ah u yidhi, «Waxan idin leeyahay, ina mariya! ilaa markabkii!»

Koosiyaak baa fikiray, deeto, «Caqligaaga dib ugu noqo, Anwar, qoladiina waxay ku tashadeen in ay inna laayaan — markaa bal u fiirso arrintaa. Ilayn tegidda markabku iyaga inaga dhicin maysee.» Siraaaj oo isagu iska qaylinaya ayaa yidhi, «Waa in aynnu ilaa wa illaa dab shidnan dab, ay qolada ina raadcaynaysaa innagu soq eegtaan.»

Anwarse dheg uma dhigin hadalka Siraaaj iyo kan Koosiyaak midna ee intuu daloolkii darbiga fudhu ka yidhi ayuu isku siidaayey ilaa markabkii. . . . Saaxiibadiina iyaga oo aan kas iyo maan midna ku jirin bay daba galeen. Mugdigii baana u kaalmeeyey oo ma uu arag ninkii irrida buulka ilaalina-yey. Mar ay cabbaar ka dambaysay uum baanu dareemay madhnaanta meesha. Markuu irriddii furay, uu qofnaba ku arki waayey, ayuu isku qaaday xaggii reerka oo samada ka qayliyey, «Way baxsadeen! way baxsadeen!»

Anwar iyo saaxaabadiise sidii ay u yaacayeen ayey markabkii gaadheen. Anwar baa dabadeed markiiba intuu daasad qaatay ayuu meel naafto ku jirtay soo daray, oo qoryo ku tuulaayeen ku dul shubay deeto dab qabadsiiyey. . . . kol alla kol-kii ololkii cirka isku ganay ayaa waaba Naajook iyo Iskiimoogii oo dhan oo hubkoodii sita. Markay isku soo qaadeen xaggii yar yarka ee laaya is yidhaahdeen baa inta Koosiyaak ku qayliyey yidhi, «Istaaga! oo halkaa aad joogtaan ha ka soo dhaqaaqina! haddii kale waxa idinku dhaca kuma jirno! Saaxiibadayo oo idinka xoog iyo hub badan ayaa cirka nooga soo degaya ee is jira!»

Hanjabaaddaa Koosiyaak markay maqleen Iskiimoogii ayaa cabsiyi yar gashay oo dib u yar joogsadeen. Ha yeeshee haddana mar labaad bay weerar soo qaadeen. Siraaaj ilaa hada raadiyoogii buu kula hadlayaa dayuuradda cirka lalaysa «Ma na arkaysaan? Soo eegta halka dabku ka shidan yahay. Soo dega! dhakhsada halis baanu ku jirnaa!»

Dabadeed intaan Iskiimoogii mar labaad soo kulin yar yarkii, ayaa waaba dayuurad guuxeedii cirka iyo dhulkaba dhameeyey oo qun qun yar soo degaysa. Hadday dayuuraddii arkeen Iskiimoogii — waa ilaahow ila baxso —, cagahaabay wax ka dayeen.

Dayuuraddii iyadu markay cagaha dhulka soo dhigtay baa duuliyihii ka soo degay, deeto kaaliyihisii, dabadeedna Anwar aabbihi, oo isagu judhiiba u soo lalay xaggii inankiisa. Halkaasay labadii isdhalay kalgacayl iyo xiise is kugu soo boodeen; isaga oo odaygii ku habatacaya «Eebbaa mahad kule nabad galyadaada! Eebbaa mahad leh nabad galyadiina gid-diin.!»